

دفترچه پاسخ‌های تشریحی

ارزشیابی پیشرفت تحصیلی مرحله ۲

ویژه دانش‌آموزان پایه یازدهم دوره دوم متوسطه
رشته ادبیات و علوم انسانی

سال تحصیلی ۹۶-۹۷

دانش آموزان پایه یازدهم دوره دوم متوسطه

پاسخ تشریحی ارزشیابی پیشرفت تحصیلی مرحله ۲

۲
۳
۱۱

در پاسخ تشریحی سؤال‌ها چه اطلاعاتی داده شده است؟

پاسخ تشریحی درس‌های عمومی

پاسخ تشریحی درس‌های اختصاصی

تذکرات مهم ↓

۱- ارزشیابی پیشرفت تحصیلی مرحله ۳ گزینه دو روز جمعه ۳ آذر ۹۶ برگزار می‌گردد. کارت ورود به جلسه این آزمون برای دانش‌آموزانی که از این مرحله به بعد ثبت‌نام کرده‌اند، در روز پنج‌شنبه ۲ آذر توزیع خواهد شد.

۲- آخرین مهلت ثبت‌نام در ارزشیابی پیشرفت تحصیلی مرحله‌های ۳ تا ۱۰ گزینه دو روز پنج‌شنبه ۱۸ آبان ۹۶ می‌باشد. افرادی که در این آزمون‌ها ثبت‌نام نکرده‌اند و علاقه دارند ثبت‌نام نمایند می‌توانند به بخش «معرفی آزمون‌ها» در پایگاه اینترنتی مؤسسه مراجعه نمایند.

۳- حوزه‌های مختلف توزیع کارنامه و برگزاری آزمون از طریق نمایندگی‌های گزینه دو در سراسر کشور به اطلاع شرکت‌کنندگان می‌رسد.

۴- شماره داوطلبی شما که بر روی کارت ورود به جلسه، پاسخ‌نامه و کارنامه درج شده است، بهترین راه شناسایی شما و پیگیری کارها می‌باشد. این شماره را حتماً در جایی یادداشت نمایید و به خاطر بسپارید تا در مواقع لزوم بدان دسترسی داشته باشید.

۵- کارنامه‌های مقدماتی ارزشیابی پیشرفت تحصیلی مرحله ۲ به تدریج، از بعد از ظهر روز جمعه ۱۲ آبان ۹۶ بر روی پایگاه اینترنتی گزینه دو به آدرس www.gozine2.ir قرار می‌گیرد. برای مشاهده کارنامه‌های نهایی آزمون مرحله ۲ می‌توانید از ساعت ۱۹ روز جمعه ۱۲ آبان، به پایگاه اینترنتی مؤسسه مراجعه نمایید. در صورت بروز اشکال در دریافت کارنامه، موضوع را از طریق نمایندگی شهر خود پیگیری نمایید.

۶- کارت ورود به جلسه دانش‌آموزان برای تمامی مراحل صادر گردیده و در مرحله اول توزیع شده است. دقت نمایید که تا آخرین مرحله آزمون آن را حفظ نمایید.

دانش آموز گرامی، شما می‌توانید با اسکن

تصویر بالا به وسیله گوشی هوشمند

ویا تبلت خود، به صفحه اینستاگرام

مؤسسه گزینه دو وارد شوید.

 [gozine2_institute](https://www.instagram.com/gozine2_institute)

در پاسخ تشریحی سؤال ها چه اطلاعاتی داده شده است؟

دانش آموز گرامی

یکی از مهم ترین کارهایی که باید پس از هر آزمون انجام گیرد، رفع اشکال و تحلیل سؤال های آزمون با کمک دفترچه پاسخ تشریحی است. بی شک تحلیل آزمون به شناسایی نقاط قوت و ضعف شما کمک شایانی کرده تا بتوانید برای ارتقا یا برطرف کردن آن ها برنامه ریزی مناسبی نمایید.

در ادامه، جهت استفاده مطلوب تر از پاسخ تشریحی توضیحاتی ارائه می شود. در دفترچه پاسخ تشریحی، در کنار شماره هر سؤال، علاوه بر گزینه درست، موارد دیگری نیز آورده شده اند.

(۱) سطح دشواری سؤال: تمام پرسش ها با هم فکری دبیرهای طراح سؤال، کارشناسان مؤسسه و مدیران گروه های آموزشی در سه سطح «ساده، متوسط و دشوار» طبقه بندی شده اند تا بتوانید ارزیابی خوبی از عملکرد خود در رویارویی با سطح سؤال های مختلف داشته باشید.

(۲) حیطه یادگیری: بر اساس اصول یادگیری، در هر موضوع و مطلبی، حیطه های یادگیری بخش ویژه ای را به خود اختصاص می دهند. ممکن است قصد از مطلب مورد پرسش، یافتن این نکته باشد که آیا مفاهیم موجود در آن موضوع یا پرسش به خوبی فهمیده شده است یا خیر؟ و یا ممکن است قصدی دیگر از طرح پرسش وجود داشته باشد. در طراحی هر پرسش، اینکه پرسش مورد نظر کدام حیطه از حیطه های شناختی را (که توضیح آن در ذیل آمده است) مدنظر قرار داده است، مشخص شده است. بنابراین پاسخ گویی یا عدم پاسخ گویی به پرسش مشخص خواهد کرد که اشکال واقعی دانش آموز در کدام سطح قرار دارد.

(۳) شماره صفحه: برای هر پرسش شماره صفحه درج شده است تا بتوانید با مراجعه به صفحه یا صفحه های درج شده، توضیح کامل تری راجع به سؤال مشاهده کنید و از طرفی به خاطر داشته باشید که سؤال های آزمون های گزینه دو، برگرفته از کتاب های درسی شماست.

* حیطه های شناختی

حیطه های شناختی شامل شش سطح یادگیری است که هر سطح پیش نیاز سطح بعدی محسوب می شود و از ساده ترین سطح شناخت به دشوارترین آن تنظیم شده است.

سطوح یادگیری در حیطه های شناختی عبارتند از:

(۱) دانش

(۲) فهمیدن (درک و فهم)

(۳) به کار بستن (کاربرد)

(۴) تجزیه و تحلیل

(۵) ترکیب

(۶) ارزشیابی

از آنجا که پرداختن به حوزه های تجزیه و تحلیل، ترکیب و ارزشیابی، نیازمند ایجاد آمادگی های خاصی در دانش آموزان است، در آزمون های ارزشیابی پیشرفت تحصیلی مؤسسه آموزشی فرهنگی گزینه دو صرفاً به سه سطح نخست، یعنی دانش، درک و فهم و کاربرد پرداخته می شود و تا زمان ایجاد آمادگی مورد نظر، سایر سطوح در لایه کاربرد گنجانده می شوند.

بنابراین، آگاهی شما از سطح پرسش نشان خواهد داد که در کدام زمینه آمادگی بالاتری دارید و یا باید نسبت به آن آمادگی بیشتری در خود ایجاد نمایید.

سطوح مورد انتظار در آزمون های ارزشیابی پیشرفت تحصیلی مؤسسه گزینه دو عبارتند از:

(۱) دانش: شامل آن دسته از آموخته هاست که بیش تر با حافظه سر و کار دارد.

(۲) درک و فهم: بر توانایی دانش آموز در پی بردن به معنی و مفهوم یک مطلب و بازگویی آن با استفاده از کلمات و جملات خود اشاره دارد.

(۳) کاربرد: به کار بستن قوانین، اصول و روش ها در موقعیت جدید بدون اینکه به دانش آموز راه حل داده شود، در این حیطه قرار دارد.

« زبان و ادبیات فارسی »

- ۱- پاسخ: گزینه ۴
▲ مشخصات سؤال: * ساده * حیطه: دانش * درس ۲ کتاب «جامه» در این گزینه به معنای «فرش، بساط و بستر» است.
- ۲- پاسخ: گزینه ۳
▲ مشخصات سؤال: * متوسط * حیطه: دانش * محدوده آزمون معنای درست واژگان:
رَنخْدان: چانه
راغ: دامنه کوه، صحرا
شوریده رنگ: آشفته حال
- ۳- پاسخ: گزینه ۱
▲ مشخصات سؤال: * متوسط * حیطه: درک و فهم * صفحه ۱۷ کتاب در این گزینه، «مثال» به معنای «فرمان و دستور پادشاهی» است و در سایر گزینه‌ها به معنای «مانند» آمده است.
- ۴- پاسخ: گزینه ۴
▲ مشخصات سؤال: * ساده * حیطه: دانش * محدوده آزمون املاي درست واژگان:
الف: گزارده
د: توزی
- ۵- پاسخ: گزینه ۲
▲ مشخصات سؤال: * متوسط * حیطه: درک و فهم * صفحه‌های ۱۷ تا ۲۰ کتاب
گزینه	غلط املایی	صورت درست
۱	هشم	حشم
۳	سلت	صلت
۴	قزو	غزو
- ۶- پاسخ: گزینه ۴
▲ مشخصات سؤال: * ساده * حیطه: درک و فهم * صفحه‌های ۱۷ و ۱۸ کتاب بررسی سایر گزینه‌ها:
۱: نُکَت: مفعول
۲: رَقعتی: مفعول
۳: ما: متمم (ما را بیارند یعنی برای ما بیارند).
- ۷- پاسخ: گزینه ۲
▲ مشخصات سؤال: * متوسط * حیطه: درک و فهم * صفحه ۲۱ کتاب فعل «کشته آید» (کشته شود) به نهادی که قبلاً مفعول بوده، نسبت داده شده است، بنابراین فعل «مجهول» است. بررسی سایر ابیات:
۱: «کشته» قید است.
۳: «کشته» به معنای «خاموش شده» صفت «چراغ» است.
۴: «کشته‌ای» فعل معلوم است، زیرا به نهاد معلوم «تو» نسبت داده شده است.
- ۸- پاسخ: گزینه ۲
▲ مشخصات سؤال: * متوسط * حیطه: دانش * صفحه ۲۱ کتاب در این گزینه، «عَلت» به معنای «بیماری» است و با «تب» رابطه تَضَمّن می‌سازد. رابطه معنایی واژگان در سایر گزینه‌ها ترادف است.
- ۹- پاسخ: گزینه ۳
▲ مشخصات سؤال: * متوسط * حیطه: درک و فهم * صفحه ۱۸ کتاب «را» در این گزینه نشانه مفعول و در سایر گزینه‌ها حرف اضافه (نشانه متمم) است:
۱: بونصر را بگوی ← به بونصر بگوی
۲: تا خویشان را ← تا برای خویشان
۴: مرا داد ← به من داد
- ۱۰- پاسخ: گزینه ۳
▲ مشخصات سؤال: * ساده * حیطه: درک و فهم * صفحه ۱۵ کتاب آرایه‌های بیت:
خون خورده‌ایم: کنایه از غم و اندوه زیاد
گره گشاده‌ایم: کنایه از حل مشکل
تشبیه: ما همچو غنچه وجه شبه: کلّ مصراع دوم
مشبه ادات تشبیه مشبّه به
بوستان سرا: استعاره از دنیا

۱۱- پاسخ: گزینه ۴ ▲ مشخصات سؤال: * متوسط * حیطة: درک و فهم * محدوده آزمون

«روز» مجاز از وقت است، ولی آرایه تشخیص وجود ندارد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱: غیب و جیب ← جناس / آینه دل ← تشبیه

۲: قطره باران (مثل) گوهر شد ← تشبیه / قطره باران ← استعاره از اشک

۳: خسته‌جان ← کنایه از غمگین / سرکشیدن ارغوان ← تشخیص

۱۲- پاسخ: گزینه ۴ ▲ مشخصات سؤال: * متوسط * حیطة: درک و فهم * صفحه ۲۲ کتاب

در این گزینه، «آب» در معنای حقیقی خود به کار رفته است.

معنای مجازی «آب» در سایر گزینه‌ها:

۱: اشک

۲: رود

۳: عرق

۱۳- پاسخ: گزینه ۳ ▲ مشخصات سؤال: * دشوار * حیطة: کاربرد * صفحه ۲۲ کتاب

کلمات عربی در این کتاب نادر و کمیاب نیست. برای نمونه، در صفحه ۲۰ کتاب، بیش از چهل کلمه عربی و سه عبارت عربی (سبحان الله، علی ای حال، لله درکما) دیده می‌شود.

گزینه ۱: شرح رفتن بیهقی به دیدار مسعود با جزئیات بیان شده است.

گزینه ۲: در همین درس کنایات زیادی در خلال متن بیهقی دیده می‌شود: امیر از آن جهان آمده، تیره شدن شادی، تشویش به پای شدن و...

گزینه ۴: در همان سطر اول درس، به هم‌ریختگی اجزای جمله مشهود است: برنشست و به کران رود هیرمند رفت با بازان و یوزان و حشم و ندیمان و مطربان.

۱۴- پاسخ: گزینه ۲ ▲ مشخصات سؤال: * ساده * حیطة: کاربرد * صفحه ۱۰ کتاب

مفاهیم سایر ابیات:

۱: روزی‌رسانی خداوند

۳: بخشندگی خداوند

۴: آفرینش عقل و خرد

۱۵- پاسخ: گزینه ۱ ▲ مشخصات سؤال: * ساده * حیطة: دانش * درس ۲ کتاب

معنی عبارت: من این پول را نمی‌پذیرم و مسئولیت آن را به عهده نمی‌گیرم.

۱۶- پاسخ: گزینه ۳ ▲ مشخصات سؤال: * متوسط * حیطة: کاربرد * صفحه ۲۰ کتاب

این گفت‌وگو در زمان سلطان مسعود اتفاق افتاده است و بخشیدن زر به قاضی بَست به شکرانه نجات سلطان مسعود از غرق شدن در آب است. در صفحه ۱۸ کتاب، سلطان مسعود می‌گوید: بونصر را بگوی که زرهاست که پدر ما از غزو هندوستان آورده است و بتان زرین شکسته.

۱۷- پاسخ: گزینه ۳ ▲ مشخصات سؤال: * متوسط * حیطة: درک و فهم * صفحه ۲۰ کتاب

پول و زر را کسی دیگر ببرد و آن وقت (به‌خاطر پذیرفتن آن از مسعود) در قیامت من حساب و جوابش را بدهم؟! با مثل «به نام ما و به کام دیگران» هم منطبق است.

۱۸- پاسخ: گزینه ۲ ▲ مشخصات سؤال: * متوسط * حیطة: کاربرد * صفحه ۱۳ کتاب

در این بیت شاعر می‌گوید: «چون تو به بخشایش خداوند امید داری، پس به کسانی که از تو کمک می‌خواهند، کمک کن.» که به مفهوم بیت صورت سؤال نزدیک است.

مفاهیم سایر ابیات:

۱: به هر کس نباید نیکی کرد.

۳: خدا کسی را (از احسان) ناامید نمی‌کند.

۴: به ستمکاران کمک نکن.

۱۹- پاسخ: گزینه ۱ ▲ مشخصات سؤال: * دشوار * حیطة: کاربرد * صفحه ۲۰ کتاب

مفهوم بیت: اندازه حق خود را بدان و نه کمتر از آن مطالبه کن و نه بیشتر.

مفهوم سایر ابیات، «خودحسابی و ترس از پرسش فردا (قیامت)» است.

۲۰- پاسخ: گزینه ۳ ▲ مشخصات سؤال: * دشوار * حیطة: درک و فهم * صفحه ۲۳ کتاب

پیام اصلی شعر «زاغ و کبک» که «خودداری از تقلید کورکورانه از دیگران و تکیه بر توانایی‌های خود» است، در ابیات این گزینه از اقبال لاهوری دیده می‌شود.

۲۱- پاسخ: گزینه ۴

▲ مشخصات سؤال: * متوسط * حیطة: کاربرد * صفحه ۲ کتاب

نکته (یادآوری): کان + فعل مضارع ← ماضی استمراری در فارسی (مثال: کان یذهب ← می رفت) کلمه «فنون: هنرها» و «يَتَعَلَّمُ: یاد می گیرد» و «يَبْتَغِي: دور می شود یا دوری می کند» و «يَهْتَمُّ: توجه و عنایت می کند» درست هستند.

۲۲- پاسخ: گزینه ۴

▲ مشخصات سؤال: * متوسط * حیطة: کاربرد * صفحه ۲ کتاب

کلمه «أبناء» جمع مکسر «ابن» به معنی «فرزند یا پسر» درست است. افعال «أقاموا» و «أَمَرُوا» و «نَهَوْا» همگی ماضی اند و باید ماضی ترجمه شوند.

۲۳- پاسخ: گزینه ۳

▲ مشخصات سؤال: * متوسط * حیطة: دانش * صفحه ۷ کتاب

واژه «عَلَبْتُ» به معنای «چیره شود» است و واژه «شَرَّ» به معنای «بدتر» است، بنابراین تنها گزینه درست، گزینه ۳ است.

۲۴- پاسخ: گزینه ۳

▲ مشخصات سؤال: * متوسط * حیطة: دانش * صفحه های ۲ و ۱۰ کتاب

گزینه ۱: ضمیر «ه» در «سَبَّه» به خود قنبر برمی گردد و «الَّذِي كَانَ سَبَّه» مفعول فعل «يَسُبُّ» می باشد که فاعلش قنبر است، پس معنای جمله این گونه است: قنبر خواست کسی را که او (قنبر) را دشنام داده بود، دشنام دهد! «دوباره» در ترجمه اضافی است. گزینه ۲: نادرست است، چون فعل «إقَصِدْ» به معنای «میان روی کن» است و اشکال دیگرش این است که «لَا تُصَعِّرْ خَدَّكَ» یعنی «با تکبر رویت را از مردم برگردان» نه «روی برگردان» گزینه ۴: واژه «مُهَانَأَ: خوار» در ترجمه نیامده است.

۲۵- پاسخ: گزینه ۱

▲ مشخصات سؤال: * متوسط * حیطة: دانش * صفحه ۶ کتاب

در گزینه های ۲، ۳ و ۴، کلمه «خَيْر» به معنای «بهترین» به کار رفته است، اما در گزینه ۱ به معنای «بهتر است از» آمده است. ترجمه گزینه ها:

گزینه ۱: ساعتی اندیشیدن بهتر از هفتاد سال عبادت است!

گزینه ۲: بهترین برادران شما، کسی است که عیب هایتان را به شما هدیه دهد!

گزینه ۳: بهترین امور میانه ترین آن هاست!

گزینه ۴: بشتابید به سوی بهترین کار!

۲۶- پاسخ: گزینه ۲

▲ مشخصات سؤال: * متوسط * حیطة: درک و فهم * صفحه ۳ کتاب

ترجمه سؤال: چرا باید نسبت به دیگران تکبر نکنیم؟

گزینه ۱: «چون حکمت در قلب متواضع (فروتن) ماندگار می شود» که می تواند جواب سؤال باشد.

گزینه ۲: «چون انسان هایی که به خودشان افتخار می کنند زیادند» که ربطی به سؤال ندارد.

گزینه ۳: «چون خداوند تکبرکنندگان را دوست ندارد» این گزینه هم می تواند جواب درستی باشد.

گزینه ۴: «چون حکمت در قلب متکبر زورمند ماندگار نمی شود» باز هم می تواند جواب درستی باشد.

۲۷- پاسخ: گزینه ۲

▲ مشخصات سؤال: * ساده * حیطة: درک و فهم * صفحه ۹ کتاب

در گزینه ۲ فرد خریدار درباره رنگ پیراهن سؤال می کند، ولی فروشنده درباره قیمت ها پاسخ می دهد و خطاست.

۲۸- پاسخ: گزینه ۴

▲ مشخصات سؤال: * متوسط * حیطة: درک و فهم * صفحه ۵ کتاب

با توجه به اینکه در تصویر فرزند در آغوش مادر است، گزینه ۴ درست است.

البته سایر گزینه ها با توجه به تصاویر خطا هستند.

■ ترجمه متن:

«بعد از مدتی از وفات پیامبر خدا حضرت موسی علیه السلام، قوم بنی اسرائیل ضعیف شد و دشمن بر آن ها پیروز شد! پس گفتند: خداوند! بر ما رهبری که ما را تحت رهبری اش جمع کند، برانگیز! پس خداوند طالوت را به سوی آن ها فرستاد و طالوت سپاهی تجهیز کرد تا با دشمنان بجنگد! روزی سپاه به سوی نهری رفت! طالوت گفت: از این آب ننوشید! بعضی از آن ها گفتند تشنگی را تحمل نمی کنیم و از آب رود می نوشیم! پس طالوت به آن ها گفت: از سپاه بیرون روید! طالوت خواست با این کارش سپاه و نیروهایش را امتحان کند! چرا که اطاعت کردن، شجاعت و استقامت در سپاه مهم تر از تعداد و تجهیزات است!»

۲۹- پاسخ: گزینه ۲ ▲ مشخصات سؤال: * متوسط * حیطة: درک و فهم

با توجه به معنی متن:

معنای هر یک از گزینه‌ها؛ زیرا:

۱) نبودن پیامبر در قوم باعث ضعف آنان شده بود!

۲) قوم می‌خواستند آب رود را بنوشند!

۳) قوم بعد از وفات پیامبر حضرت موسی (علیه السلام) متفرق شده بودند!

۴) رهبر و فرمانده، امور آنان را تحت رهبری‌اش تدبیر نماید!

۳۰- پاسخ: گزینه ۴ ▲ مشخصات سؤال: * متوسط * حیطة: درک و فهم

با توجه به معنی متن:

معنی هر یک از گزینه‌ها:

۱) موسی (علیه السلام) طالوت را به سوی قوم بنی اسرائیل فرستاد! (در متن آمده که خداوند متعال طالوت را فرستاد.)

۲) پیروی از فرمانده و رهبر در جنگ با دشمنان و غلبه بر آنان مهم نیست!

۳) طالوت بعضی از سپاهیان را از سپاه بیرون کرد، زیرا آنان در جنگ ضعیف بودند! (به علت خوردن آب نهر آنان را بیرون کرد.)

۴) طالوت سپاه را از آب منع کرد تا پیروی آنان را از فرمانده و رهبر بیازماید!

۳۱- پاسخ: گزینه ۴ ▲ مشخصات سؤال: * متوسط * حیطة: درک و فهم

رجوع به معنی متن:

معنی هر یک از گزینه‌ها:

۱) بر سپاهیان واجب است که هرگز در جنگ آب ننوشند!

۲) هر کس احساس تشنگی کند و آب بنوشد در هر جنگی باشد، پس او خائن است!

۳) همانا تعداد سپاه و شمارشان از اطاعت و پیروی‌شان از فرمانده مهم‌تر است!

۴) بعضی اوقات در جنگ ممکن است که سپاه تشنگی‌شان را تحمل کنند و آب ننوشند!

۳۲- پاسخ: گزینه ۴ ▲ مشخصات سؤال: * متوسط * حیطة: کاربرد

گزینه ۱: «بنو» فاعل است. چون فعل مجهول نیست، ولی معنی «شد» دارد.

گزینه ۲: «اعداء» مفعول به است که با حرف اضافه «با» آمده و در فارسی متمم است.

گزینه ۳: «لَا تَحْمَلْ» چون مجزوم نشده «نهی» نیست بلکه «نهی» است.

گزینه ۴: کلمه «أَهَمَّ» به معنی «مهم‌تر» اسم تفضیل است.

۳۳- پاسخ: گزینه ۴ ▲ مشخصات سؤال: * متوسط * حیطة: کاربرد

گزینه ۱: «إِبْعَثْ» فعل امر در ثلاثی مجرد است.

گزینه ۲: «حَتَّى يَحَارِبَ» فعل مضارع «معلوم» ثلاثی مزید از باب «مفاعله» است.

گزینه ۳: «لا تشرّبوا» فعل نهی ثلاثی مجرد است.

۳۴- پاسخ: گزینه ۴ ▲ مشخصات سؤال: * ساده * حیطة: کاربرد

گزینه ۱: «طالوت» مفعول به است.

گزینه ۲: «الأعداء» فاعل است. چون فعل مجهول نیست.

گزینه ۳: «ماء» مفعول به و هذا مضاف‌إلیه آن است.

۳۵- پاسخ: گزینه ۱ ▲ مشخصات سؤال: * متوسط * حیطة: کاربرد

گزینه ۱: کلمه «أَصْلَحَ» اسم تفضیل نیست، بلکه فعل ماضی صیغه للغائب باب افعال است.

در سایر گزینه‌ها کلمات «أَحَقَّ»، «أَحْسَنَ» و «خیر» اسم تفضیل‌اند.

۳۶- پاسخ: گزینه ۲ ▲ مشخصات سؤال: * متوسط * حیطة: کاربرد * صفحه ۸ کتاب

واژه «أَبْعَدَ» فعل ماضی از باب «إفعال» و از ریشه «ب‌ع‌د» است و واژه «کبری» اسم تفضیل مؤنث و بر وزن «فعلی» است.

۳۷- پاسخ: گزینه ۱ ▲ مشخصات سؤال: * متوسط * حیطة: کاربرد

افعال «قُتِلَ، کُتِبَ، لَمْ یُبْعَثْ و أُسْتُشْهِدَ» همگی مجهول بوده و دارای نایب فاعل هستند نه فاعل.

ولی در گزینه‌های ۲، ۳ و ۴ به ترتیب افعال «عَمِلَ، قَالَ و قَاتَلَ» آمده‌اند که همگی معلوم بوده و هر یک برای خود فاعل دارند. («الناس»

«رسول» و «باقوهم»)

پس تنها در گزینه ۱ فاعل نیامده است.

۳۸- پاسخ: گزینه ۴

▲ مشخصات سؤال: * ساده * حیطة: کاربرد * صفحه‌های ۸ و ۱۱ کتاب

در گزینه ۱ «نفس» مفعول به و در گزینه ۲ «من صداقة» جار و مجرور است و «خیر» خبر است و در گزینه ۳، چون فعل «قُتِلَ» مجهول است، «الإنسان» نایب فاعل است.

۳۹- پاسخ: گزینه ۲

▲ مشخصات سؤال: * متوسط * حیطة: کاربرد * صفحه ۸ کتاب

گزینه ۱: واژه «مکتبة» اسم مکان و واژه «اکبر» اسم تفضیل است.

گزینه ۲: واژه «مجلس» اسم مکان است، اما اسم تفضیل ندارد.

گزینه ۳: «مساجد» جمع «مسجد» و «مکاتب» جمع «مکتبة» است که اسم مکان است و واژه «أحسن» اسم تفضیل است.

گزینه ۴: «مدارس» جمع «مدرسة» و «مَشاهد» جمع «مَشهد» است و «أَجْمَلُ» اسم تفضیل است.

۴۰- پاسخ: گزینه ۴

▲ مشخصات سؤال: * دشوار * حیطة: کاربرد * صفحه ۸ کتاب

گزینه‌های ۱، ۲ و ۳ همگی مفردشان اسم مکان است که به ترتیب «مَطْعَم، مَنَزَل و مَلْعَب» است، اما «مَشَاکِل» مفردش «مُشکلة» است که اسم مکان نیست.

ترجمه گزینه‌ها:

(۱) رستوران‌های قاهره بیشتر از رستوران‌های اردن است!

(۲) قیمت خانه‌ها در تهران بیشتر از دیگر شهرهای ایران است!

(۳) ورزشگاه (زمین بازی) آزادی، بزرگ‌ترین ورزشگاه‌های (زمین‌های بازی) فوتبال در ایران است!

(۴) جوانی که در نعمت زندگی کرده است، نمی‌تواند در مقابل مشکلات مقاومت کند!

“ دین و زندگی ”

۴۱- پاسخ: گزینه ۲

▲ مشخصات سؤال: * ساده * حیطة: کاربرد * صفحه ۹ کتاب

علت ناسپاس نامیده شدن فردی که برنامه هدایت الهی را برنگزیند، این است که وی برنامه اطمینان‌بخش را دیده، اما از انتخاب آن سرپیچی کرده است.

۴۲- پاسخ: گزینه ۳

▲ مشخصات سؤال: * ساده * حیطة: کاربرد * صفحه ۱۴ کتاب

خداوند با لطف و رحمت خود، ما انسان‌ها را تنها نگذاشت و هدایت ما را برعهده گرفت و راهی را در اختیارمان قرار داد که همان راه مستقیم خوشبختی است.

۴۳- پاسخ: گزینه ۳

▲ مشخصات سؤال: * ساده * حیطة: درک و فهم * صفحه‌های ۱۷ و ۱۸ کتاب

هر پیامبری که مبعوث می‌شد، درباره توحید، معاد، عدالت، عبادت خدا و مانند آن سخن گفته، اما بیان او در سطح فهم و درک مردم زمان خود بوده است.

۴۴- پاسخ: گزینه ۱

▲ مشخصات سؤال: * متوسط * حیطة: کاربرد * صفحه ۵ کتاب

■ انسان همچون سایر موجودات زنده، یک دسته نیازهای طبیعی و غریزی دارد. خداوند پاسخ به این نیازها را در جهان خلقت آماده کرده و راه آگاه شدن از آن‌ها را به انسان نشان داده است.

■ نیازهای انسان منحصر به نیازهای طبیعی و غریزی او نمی‌شود؛ زمانی که انسان، اندکی از سطح زندگی روزمره فراتر رود و در افق بالاتری بیندیشد، خود را با نیازهای مهم‌تر روبه‌رو می‌بیند.

■ آنچه در نهاد انسان قرار دارد، عقل است در صورتی که پاسخ به نیازهای برتر با توجه به همراهی عقل و وحی قابل دستیابی است.

۴۵- پاسخ: گزینه ۴

▲ مشخصات سؤال: * متوسط * حیطة: درک و فهم * صفحه ۱ کتاب

در آیه شریفه ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اسْتَجِيبُوا ...﴾، ای کسانی که ایمان آورده‌اید، دعوت خدا و پیامبر را اجابت کنید، هرگاه که شما را به چیزی فرا می‌خواند که به شما زندگی و حیات می‌بخشد، از مؤمنان خواسته شد به دعوت خدا و رسول پاسخ گویند.

۴۶- پاسخ: گزینه ۲

▲ مشخصات سؤال: * متوسط * حیطة: دانش * صفحه ۲۰ کتاب

■ امروز ادیانی وجود دارند که کاملاً به دست انسان‌ها ساخته شده است و جنبه الهی ندارد ... برخی خود را از جانب خدا نمی‌دانند، بلکه آنچه به فکشان رسیده است، در قالب یک دین به مردم عرضه کرده‌اند.

■ بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: آن دسته از رهبران — نه، همه رهبران

گزینه ۳: خود را به دروغ پیامبر معرفی می‌کنند — نه، خدا و پیامبر

گزینه ۴: ارتباطی با بحث ادیان بشری عصر حاضر ندارد.

۴۷- پاسخ: گزینه ۴

▲ مشخصات سؤال: * متوسط * حیطة: درک و فهم * صفحه‌های ۱۶ و ۱۷ کتاب

با توجه به فطرت انسان می‌توان گفت او به دنبال زیبایی‌ها، خوبی‌ها و کمالات نامحدود است و فضایل اخلاقی مانند عفت، در حیطة عمل است.

۴۸- پاسخ: گزینه ۱

▲ مشخصات سؤال: * متوسط * حیطة: کاربرد * صفحه‌های ۱۷ و ۱۸ کتاب

■ تحریف تعلیمات پیامبر پیشین: به علت ابتدایی بودن سطح فرهنگ و زندگی اجتماعی و عدم توسعه کتابت، تعلیمات انبیاء به تدریج فراموش می‌شد، یا به گونه‌ای تغییر می‌یافت که با اصل آن متفاوت می‌شد؛ بر این اساس، پیامبران بعدی می‌آمدند و تعلیمات اصیل و صحیح را بار دیگر به مردم ابلاغ می‌کردند.

■ رشد تدریجی سطح فکر مردم: در هر عصر و دوره‌ای پیامبران جدیدی مبعوث می‌شدند، تا اصول ثابت دین الهی را در خور فهم و اندیشه انسان‌های دوران خود بیان کنند و متناسب با درک آنان سخن بگویند.

۴۹- پاسخ: گزینه ۱

▲ مشخصات سؤال: * متوسط * حیطة: درک و فهم * صفحه ۲۶ کتاب

در آیه شریفه ﴿وَمَنْ يَبْتَغِ غَيْرَ الْإِسْلَامِ دِينًا...﴾ و هر کس که دینی جز اسلام اختیار کند از او پذیرفته نخواهد شد و در آخرت از زبان کاران خواهد بود. چند نکته برداشت می‌شود که یکی از آن‌ها، وظیفه پیروان پیامبران گذشته است که باید به دین اسلام ایمان بیاورند.

۵۰- پاسخ: گزینه ۴

▲ مشخصات سؤال: * متوسط * حیطة: درک و فهم * صفحه ۲۶ کتاب

پویایی و روزآمد بودن دین اسلام: دینی می‌تواند برای همیشه ماندگار باشد که بتواند به همه سؤال‌ها و نیازهای انسان‌ها در همه مکان‌ها و زمان‌ها پاسخ دهد. دین اسلام ویژگی‌هایی دارد که می‌تواند پاسخ‌گوی نیازهای بشر در دوره‌های مختلف باشد. یکی از این ویژگی‌ها وجود دو دسته قوانین ثابت و متغیر، متناسب با نیازهای ثابت و متغیر بشر است.

۵۱- پاسخ: گزینه ۳

▲ مشخصات سؤال: * متوسط * حیطة: دانش * صفحه ۲۵ کتاب

حفظ قرآن کریم از تحریف که از عوامل ختم نبوت است، به این معنی است که با تلاش و کوشش مسلمانان و در پرتو عنایت الهی و با اهتمامی که پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله در جمع‌آوری و حفظ قرآن داشت، این کتاب دچار تحریف نشد.

۵۲- پاسخ: گزینه ۳

▲ مشخصات سؤال: * متوسط * حیطة: درک و فهم * صفحه ۱۹ کتاب

پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله که در سلسله انبیاء قرار داشت، همواره انبیاء گذشته را تأیید می‌کرد.

۵۳- پاسخ: گزینه ۴

▲ مشخصات سؤال: * متوسط * حیطة: دانش * صفحه ۱۷ کتاب

تعالیم انبیاء در برخی احکام فرعی، متناسب با زمان، سطح آگاهی مردم و نیازهای هر دوره، با دوره‌ای دیگر تفاوت داشته است.

۵۴- پاسخ: گزینه ۳

▲ مشخصات سؤال: * متوسط * حیطة: درک و فهم * صفحه ۱۹ کتاب

■ تفکر در آیات قرآن کریم و مطالعه تاریخ انبیای الهی نشان می‌دهد هر پیامبر جدیدی که از طرف خداوند مبعوث می‌شد، پیامبران گذشته را تصدیق و خود را ادامه‌دهنده راه آنان معرفی می‌کرد.

■ با توجه به ترجمه آیه: ﴿ما همچنان که به نوح و پیامبران بعد از او وحی کردیم، به تو [نیز] وحی کردیم﴾؛ حضرت محمد صلی الله علیه و آله ادامه‌دهنده راه حضرت نوح علیه السلام معرفی شده است.

۵۵- پاسخ: گزینه ۱

▲ مشخصات سؤال: * متوسط * حیطة: دانش * صفحه ۲۶ کتاب

﴿ما جَعَلَ عَلَيْكُمْ فِي الدِّينِ مِنْ حَرَجٍ﴾: بر اساس این قاعده، اگر مسلمانان در اجرای یک قانون دچار تنگنا و مشقت شوند، می‌توانند با نظر فقیه و متخصص دین، آن را به شکلی انجام دهند که از این تنگنا بیرون آیند.

۵۶- پاسخ: گزینه ۴

▲ مشخصات سؤال: * متوسط * حیطة: درک و فهم * صفحه ۲۵ کتاب

یکی از عوامل ختم نبوت، آمادگی جامعه بشری برای دریافت برنامه زندگی است.

... در واقع انسان‌ها با ورود اسلام، وارد دوره‌ای شده بودند که می‌توانستند با تفکر در برنامه ارسال شده از سوی خداوند، نیازهای هدایتی خود را در طول زمان‌های مختلف پاسخ دهند و در هر دوره‌ای به معارف جدیدتر و عمیق‌تری دست یابند.

۵۷- پاسخ: گزینه ۴

▲ مشخصات سؤال: * متوسط * حیطة: درک و فهم * صفحه ۲۴ کتاب

خداوند در قرآن کریم، پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله را «خاتم النبیین» معرفی می‌کند.

و بنابر ﴿لكن رسول الله و خاتم النبیین﴾، بلکه رسول خدا صلی الله علیه و آله و پایان‌بخش پیامبران است. ... اگر پس از ایشان، کسی ادعای پیامبری کند، مردم فریب نمی‌خورند و می‌دانند که او پیامبر واقعی نیست.

۵۸- پاسخ: گزینه ۱

▲ مشخصات سؤال: * دشوار * حیطة: کاربرد * صفحه ۱۵ کتاب

■ به قسمت تدبر در قرآن توجه شود.

■ قرآن کریم می‌فرماید: ﴿فَطَعَا دِينَ نَزَدَ خَدَاوند، اسلام است و اهل کتاب در آن، راه مخالفت نپیمودند مگر پس از آنکه به حقانیت آن آگاه شدند، آن هم به دلیل رشک و حسدی که میان آنان وجود داشت﴾.

■ همچنین در آیه دیگری سفارش برپایی دین الهی را به پیامبران مطرح می‌فرماید.

۵۹- پاسخ: گزینه ۲

▲ مشخصات سؤال: * دشوار * حیطة: کاربرد * صفحه‌های ۱۵ و ۲۷ کتاب

■ بیت مطرح شده و آیه شریفه گزینه ۲ هر دو درباره وظیفه پیامبران در باب هدایت‌گری و انجام مأموریت رسالت است.

■ بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: به علت اختلاف ادیان اشاره دارد.

گزینه‌های ۳ و ۴: به وحدت ادیان اشاره می‌کند.

۶۰- پاسخ: گزینه ۳

▲ مشخصات سؤال: * دشوار * حیطة: درک و فهم * صفحه‌های ۶ و ۷ کتاب

■ غفلت و بی‌توجهی به این سؤال‌ها کار درستی نیست، زیرا آثار و عواقب زیانبار این بی‌توجهی وقتی گریبان انسان را خواهد گرفت که دیگر کاری از او ساخته نیست و امکان جبران وجود ندارد.

کاروان رفت و تو در خواب و بیابان در پیش کی روی، ره ز که پرسی، چه کنی، چون باشی؟

■ دقت کنید مکاتب بشری مختلف به این سؤال‌ها پاسخ‌های متفاوتی دادند و این گوناگونی پاسخ سبب سرگردانی انسان شده است. در حالی که در گزینه ۲ به «عدم پاسخ‌گویی» اشاره شده است.

“ زبان انگلیسی ”

۶۱- پاسخ: گزینه ۲

▲ مشخصات سؤال: * ساده * حیطة: دانش * صفحه ۲۷ کتاب

ترجمه: ایران کشوری قدرتمند در آسیا است. «powerful»، مترادف کلمه strong است.

(۱) مفید (۲) نیرومند (۳) عجیب (۴) بزرگ

۶۲- پاسخ: گزینه ۳

▲ مشخصات سؤال: * متوسط * حیطة: دانش * صفحه ۲۷ کتاب

ترجمه: ما خیلی دیر به رستوران رسیدیم. خوشبختانه، یک میز موجود بود. مترادف کلمه «luckily» خوشبختانه است.

(۱) پر قدرت / جداً (۲) به‌طور شگفت‌انگیز (۳) خوشبختانه (۴) به‌سرعت

۶۳- پاسخ: گزینه ۱

▲ مشخصات سؤال: * متوسط * حیطة: دانش * صفحه ۲۷ کتاب

ترجمه: «این کار را کنار بگذار و به تهران نقل مکان کن تا دکتر بشوی». لغتی که زیر آن خط کشیده شده است به‌معنای رها کردن است.

(۱) رها کردن (۲) رشد کردن (۳) خاموش کردن (۴) منقرض شدن

۶۴- پاسخ: گزینه ۴

▲ مشخصات سؤال: * متوسط * حیطة: دانش * صفحه ۲۷ کتاب

ترجمه: تنها حدود بیست کشور در جهان هستند که تولیدکننده فعال اختراع‌ها هستند. مترادف کلمه «about»، حدوداً است.

(۱) محتملاً (۲) به‌سادگی (۳) به‌طور گسترده (۴) حدوداً

۶۵- پاسخ: گزینه ۴

▲ مشخصات سؤال: * متوسط * حیطة: دانش * صفحه ۲۳ کتاب

ترجمه: حیوانات از نظر اندازه از کوچک به بزرگ متنوع هستند.

(۱) احترام گذاشتن (۲) معنی دادن (۳) جست‌وجو کردن (۴) تنوع داشتن

۶۶- پاسخ: گزینه ۱

▲ مشخصات سؤال: * متوسط * حیطة: دانش * صفحه ۲۲ کتاب

ترجمه: این فرهنگ لغت در بین زبان‌آموزان نسبتاً محبوب است.

(۱) محبوب (۲) بومی (۳) روان (۴) راستگو

۶۷- پاسخ: گزینه ۴

▲ مشخصات سؤال: * ساده * حیطة: دانش * صفحه ۲۴ کتاب

ترجمه: او تنها یک آرزو دارد که جنگ‌های سراسر دنیا به‌زودی پایان گیرد.

(۱) قرن (۲) درصد (۳) توانایی (۴) آرزو

۶۸- پاسخ: گزینه ۲

▲ مشخصات سؤال: * ساده * حیطة: دانش * صفحه ۲۱ کتاب

ترجمه: قبل از اینکه زمستان آغاز شود، بسیاری از پرندگان به نواحی گرم‌تر جابه‌جا می‌شوند.

(۱) گهواره‌ها (۲) نواحی (۳) قرن‌ها (۴) جهان‌ها

۶۹- پاسخ: گزینه ۴

▲ مشخصات سؤال: * متوسط * حیطة: دانش * صفحه ۲۱ کتاب

ترجمه: دانشمندان نشانه‌ای پیدا نکردند که آب روی مریخ وجود دارد.

(۱) گستره داشتن (۲) متنوع بودن (۳) دیدن (۴) وجود داشتن

۷۰- پاسخ: گزینه ۴

▲ مشخصات سؤال: * ساده * حیطة: دانش * صفحه ۲۹ کتاب

توضیح: از many برای اسامی قابل شمارش استفاده می‌کنیم.

۷۱- پاسخ: گزینه ۲ ▲ مشخصات سؤال: * متوسط * حیطة: دانش * صفحه ۳۰ کتاب

توضیح: ظرف قهوه (coffee)، فنجان (cup) است.

۷۲- پاسخ: گزینه ۱ ▲ مشخصات سؤال: * ساده * حیطة: دانش * صفحه ۳۰ کتاب

توضیح: با توجه به ترکیب a piece of، کلمه paper درست است.

۷۳- پاسخ: گزینه ۲ ▲ مشخصات سؤال: * متوسط * حیطة: دانش * صفحه ۲۹ کتاب

توضیح: traffic اسم غیرقابل شمارش است، پس از کلمه much استفاده می‌کنیم.

۷۴- پاسخ: گزینه ۲ ▲ مشخصات سؤال: * متوسط * حیطة: دانش * صفحه ۲۹ کتاب

توضیح: با توجه به کلمه water که غیرقابل شمارش است، از lots of استفاده می‌کنیم.

۷۵- پاسخ: گزینه ۴

▲ مشخصات سؤال: * ساده * حیطة: کاربرد * صفحه ۱۹ کتاب

A: ممنون از دعوت من به منزل تان.

B: خواهش می‌کنم.

(۱) خوب، درست است. (۲) صادقانه بگم، بله. (۳) خوب، زیادی کار می‌کنم. (۴) خواهش می‌کنم.

۷۶- پاسخ: گزینه ۲

▲ مشخصات سؤال: * دشوار * حیطة: کاربرد * صفحه ۲۵ کتاب

ترجمه:

A: آیا واقعاً می‌خواهی به آن سگ کثیف کمک کنی؟

B: .....

(۱) خُب ... آن نکته مهمی بود. (۲) هر چقدر هم که بی‌نوا باشد، خدا آن را خلق کرده است.

(۳) علاوه بر آنکه یک سگ است، کثیف نیز است. (۴) خُب، در واقع چهار سگ.

■ ترجمه درک مطلب

معمولاً از کلمه «رو به انقراض» زمانی استفاده می‌کنیم که بخواهیم جانوران و گیاهان خاصی را که در حال انقراض هستند توصیف کنیم. برای مثال یوز ایرانی. جالب است بدانیم که زبان هم می‌تواند رو به انقراض باشد. یک زبان رو به انقراض زبانی است که گویندگان بومی زیادی ندارد. بسیاری از محققین بر این یاورند که حفاظت از این زبان‌ها به اهمیت مراقبت از جانوران و گیاهان است، زیرا هنگامی که زبانی ناپدید می‌شود، فرهنگ آن زبان نیز از بین می‌رود. حدود ۷۰۰۰ زبان زنده وجود دارند و بسیاری از آن‌ها ممکن است در آینده وجود نداشته باشند. ما باید توجه بیشتری به آن‌ها داشته باشیم.

۷۷- پاسخ: گزینه ۳

ترجمه: کدام یک از موارد زیر، بر اساس متن درست است؟

(۱) از واژه «رو به انقراض» برای توصیف تمام جانوران استفاده می‌کنیم.

(۲) حیوانات بیش از گیاهان منقرض می‌شوند.

(۳) یوز ایرانی یک حیوان رو به انقراض است.

(۴) تعداد زبان‌های زنده رو به افزایش است.

۷۸- پاسخ: گزینه ۲

ترجمه: یک زبان رو به انقراض، زبانی است که .....

(۱) محققین از آن محافظت می‌کنند.

(۲) تعداد گویندگان بومی خیلی کمی دارد.

(۳) تعداد زیادی گویندگان بومی دارد.

(۴) فرهنگش را از دست می‌دهد.

۷۹- پاسخ: گزینه ۱

ترجمه: کلمه «them» در خط ۶ به کدام کلمه رجوع می‌کند؟

(۱) زبان‌ها

(۲) حیوانات

(۳) گیاهان

(۴) محققین

۸۰- پاسخ: گزینه ۲

ترجمه: کدام یک از موارد زیر نادرست است؟

(۱) یک زبان ممکن است منقرض شود.

(۲) ما از واژه منقرض شدن (رو به انقراض) تنها برای حیوانات استفاده می‌کنیم.

(۳) تعداد زیادی از زبان‌ها ناپدید خواهند شد.

(۴) ما باید از زبان‌های رو به انقراض مراقبت کنیم.

ریاضیات

۸۱- پاسخ: گزینه ۳

▲ مشخصات سؤال: * ساده * حیطة: درک و فهم * صفحه ۶ ریاضی و آمار ۲

نکته: «هر گاه بخواهیم از گزاره p گزاره q را نتیجه بگیریم از نماد « $\Rightarrow$ » استفاده می‌کنیم و آن را به صورت‌های «اگر p آن‌گاه q »، « p نتیجه می‌دهد q را» و « q از p نتیجه می‌شود» می‌خوانیم.

نکته: در گزاره شرطی $p \Rightarrow q$ هرگاه p دارای ارزش نادرست باشد، گزاره به انتهای مقدم دارای ارزش درست است و درست یا نادرست بودن q تأثیری در ارزش این گزاره ندارد.

با توجه به نکات باید به دنبال گزاره‌ای شرطی باشیم که قسمت اول (مقدم) آن نادرست است. تنها گزینه ۳ گزاره‌ای شرطی است که قسمت اول آن نادرست است. دقت کنید که گزینه ۴ یک ترکیب فصلی است.

۸۲- پاسخ: گزینه ۲

▲ مشخصات سؤال: * ساده * حیطة: دانش * صفحه ۶ ریاضی و آمار ۲

نکته: جدول ارزش‌گذاری ترکیب شرطی دو گزاره p و q به صورت زیر است:

p	q	$p \Rightarrow q$
د	د	د
د	ن	ن
ن	د	د
ن	ن	د

مطابق نکته فوق، ترکیب شرطی $p \Rightarrow q$ فقط زمانی دارای ارزش نادرست است که مقدم (p) دارای ارزش درست و تالی (q) دارای ارزش نادرست باشد. بنابراین گزینه ۲ درست است.

۸۳- پاسخ: گزینه ۳

▲ مشخصات سؤال: * ساده * حیطة: دانش * صفحه ۶ ریاضی و آمار ۲

نکته: هرگاه بخواهیم از گزاره p گزاره q را نتیجه بگیریم از نماد « $\Rightarrow$ » استفاده می‌کنیم و آن را به صورت‌های «اگر p آن‌گاه q »، « p نتیجه می‌دهد q را» و « q از p نتیجه می‌شود» می‌خوانیم.

نکته: در گزاره شرطی « $p \Rightarrow q$ »، p را مقدم و q را تالی می‌نامیم.

با توجه به نکات فوق، گزینه ۳ درست است.

۸۴- پاسخ: گزینه ۱

▲ مشخصات سؤال: * ساده * حیطة: دانش * صفحه‌های ۴، ۵ و ۱۱ ریاضی و آمار ۲

نکته: جدول ارزش‌گذاری ترکیب عطفی و فصلی دو گزاره به صورت زیر است:

p	q	$p \wedge q$	$p \vee q$
د	د	د	د
د	ن	ن	د
ن	د	ن	د
ن	ن	ن	ن

مطابق نکته، جدول ارزش‌گذاری گزاره داده شده را کامل می‌کنیم:

p	q	$p \vee q$	$p \wedge (p \vee q)$
د	د	د	د
د	ن	د	د
ن	د	د	ن
ن	ن	ن	ن

با توجه به جدول ارزشی فوق، ارزش $p \wedge (p \vee q)$ با ارزش p یکی است.

۸۵- پاسخ: گزینه ۳

▲ مشخصات سؤال: * ساده * حیطة: دانش * صفحه ۸ ریاضی و آمار ۲

نکته: ترکیب دو شرطی ($p \Leftrightarrow q$) را به صورت‌های « p نتیجه می‌دهد q را و q نتیجه می‌دهد p را»، «اگر p آن‌گاه q و اگر q آن‌گاه p »، «اگر p آن‌گاه q و برعکس»، « p شرط لازم و کافی است برای q » و « p اگر و تنها اگر q » می‌خوانیم.

با توجه به نکته فوق، تنها گزینه ۳ یک ترکیب دو شرطی از گزاره‌ها است.

۸۶- پاسخ: گزینه ۲

▲ مشخصات سؤال: * ساده * حیطة: درک و فهم * صفحه ۹ ریاضی و آمار ۲

نکته ۲: جدول ارزش گذاری ترکیب شرطی و دو شرطی دو گزاره به صورت مقابل است:

p	q	$p \Rightarrow q$	$p \Leftrightarrow q$
د	د	د	د
د	ن	ن	ن
ن	د	د	ن
ن	ن	د	د

راه حل اول:

اگر ارزش p درست و q نادرست باشد، آن گاه $\sim q$ دارای ارزش درست و در نتیجه $(p \wedge \sim q)$ دارای ارزش درست است. لذا ارزش گزاره $(p \wedge \sim q) \Rightarrow q$ نادرست است.

از طرفی $p \wedge q$ دارای ارزش نادرست است و $\sim p$ دارای ارزش نادرست است، لذا گزاره $(\sim p) \Leftrightarrow (p \wedge q)$ دارای ارزش درست است.
راه حل دوم: با استفاده از جدول داریم:

p	q	$\sim p$	$\sim q$	$p \wedge q$	$p \wedge \sim q$	$(p \wedge \sim q) \Rightarrow q$	$(p \wedge q) \Leftrightarrow (\sim p)$
د	ن	ن	د	ن	د	د	د

بنابراین گزینه ۲ پاسخ است.

۸۷- پاسخ: گزینه ۲

▲ مشخصات سؤال: * متوسط * حیطة: درک و فهم * صفحه ۱۰ ریاضی و آمار ۲

نکته ۱: نقیض گزاره p را با نماد $(\sim p)$ نمایش می دهیم. برای نقیض کردن یک گزاره کافیس فعل جمله را نفی کنیم.

نکته ۲: گزاره $(\sim q \Rightarrow \sim p)$ را عکس نقیض $(p \Rightarrow q)$ می نامیم.

مطابق نکته ۱ اگر گزاره «۲ اول است» را p بنامیم آن گاه « $\sim p$ » می شود «۲ اول نیست» و اگر گزاره «۳ فرد است» را q بنامیم آن گاه « $\sim q$ » می شود «۳ فرد نیست». بنابراین عکس نقیض گزاره داده شده مطابق نکته ۲ به صورت «اگر ۳ فرد نباشد، آن گاه ۲ اول نیست» می باشد. بنابراین گزینه ۲ پاسخ است.

۸۸- پاسخ: گزینه ۱

▲ مشخصات سؤال: * متوسط * حیطة: درک و فهم * صفحه های ۵ تا ۷ ریاضی و آمار ۲

نکته: جدول ارزشی ترکیب فصلی و ترکیب شرطی دو گزاره به صورت زیر است:

p	q	$p \vee q$	$p \Rightarrow q$
د	د	د	د
د	ن	د	ن
ن	د	د	د
ن	ن	ن	د

راه حل اول:

مطابق نکته چون ارزش ترکیب فصلی دو گزاره نادرست شده است، پس ارزش هر دو گزاره نادرست است؛ بنابراین ارزش $p \Rightarrow q$ نادرست است، پس مطابق نکته، باید ارزش p درست و ارزش q نادرست باشد.

بنابراین گزینه ۲ پاسخ است.

راه حل دوم:

جدول ارزشی گزاره داده شده را تشکیل می دهیم:

p	q	r	$p \Rightarrow q$	$(p \Rightarrow q) \vee r$
د	د	د	د	د
د	د	ن	د	د
د	ن	د	ن	د
د	ن	ن	ن	ن
ن	د	د	د	د
ن	د	ن	د	د
ن	ن	د	د	د
ن	ن	ن	د	د

با توجه به سطر مشخص شده، ارزش گزاره داده شده تنها در حالتی نادرست است که ارزش گزاره q نادرست باشد.

نکته: جدول ارزشی ترکیب فصلی و ترکیب شرطی دو گزاره به صورت زیر است:

p	q	$p \vee q$	$p \Rightarrow q$
د	د	د	د
د	ن	د	ن
ن	د	د	د
ن	ن	ن	د

گزاره دو شرطی داده شده شامل یک ترکیب فصلی است. مطابق نکته فوق، یک ترکیب دو شرطی در دو حالت دارای ارزش نادرست است. چون گزاره « $\sqrt{2}$ گنگ است» دارای ارزش درست است، پس ترکیب فصلی باید دارای ارزش نادرست باشد. لذا جای خالی باید با گزینه‌ای که دارای ارزش نادرست باشد پر شود، بنابراین گزینه ۴ پاسخ است.

نکته: جدول ارزش گذاری ترکیب عطفی، فصلی و شرطی دو گزاره به صورت زیر است:

p	q	$p \wedge q$	$p \vee q$	$p \Rightarrow q$
د	د	د	د	د
د	ن	ن	د	ن
ن	د	ن	د	د
ن	ن	ن	ن	د

جدول ارزش گزینه‌های داده شده را با کمک نکته تشکیل می‌دهیم. چون r دلخواه است دو ارزش درست یا نادرست را برای آن در نظر می‌گیریم.

p	q	r	$r \Rightarrow p$	$(r \Rightarrow p) \vee q$	$(p \Rightarrow q)$	$(p \Rightarrow q) \wedge r$	$(p \vee q) \vee r$	$(p \Rightarrow q) \Rightarrow r$
د	ن	د	د	د	ن	ن	د	د
د	ن	ن	د	د	ن	ن	د	د

مطابق جدول گزینه ۲ پاسخ است.

نکته ۱: ترکیب دو شرطی $(p \Leftrightarrow q)$ را به صورت‌های « p نتیجه می‌دهد q و q نتیجه می‌دهد p را»، «اگر p آن‌گاه q و اگر q آن‌گاه p »، «اگر p آن‌گاه q و برعکس»، « p شرط لازم و کافی است برای q » و « p اگر و تنها اگر q » می‌خوانیم.

نکته ۲: نقیض گزاره p را با نماد $(\sim p)$ نمایش می‌دهیم. برای نقیض کردن یک گزاره کافیسست فعل جمله را نفی کنیم.

نکته ۳: هرگاه بخواهیم از گزاره p گزاره q را نتیجه بگیریم از نماد « $\Rightarrow$ » استفاده می‌کنیم و آن را به صورت‌های «اگر p آن‌گاه q »، « p نتیجه می‌دهد q را» و « q از p نتیجه می‌شود» می‌خوانیم.

$$\underbrace{\sim p}_{\text{«۱۳ عددی اول است»}} \quad \underbrace{\Leftrightarrow}_{\text{«اگر و تنها اگر»}} \quad \underbrace{q}_{\text{«گنگ بودن } \sqrt{3}\text{»}} \quad \underbrace{\Rightarrow}_{\text{«نتیجه دهد که»}} \quad \underbrace{p}_{\text{«۱۳ عددی اول نیست»}}$$

بنابراین گزاره مرکب بالا با نمادهای ریاضی به صورت $(p \Rightarrow \sim q) \Leftrightarrow p$ است. پس سارا درست نوشته است.

نکته ۱: در گزاره شرطی $p \Rightarrow q$ هرگاه p دارای ارزش نادرست باشد، گزاره به انتهای مقدم دارای ارزش درست است و درست یا نادرست بودن q تأثیری در ارزش این گزاره ندارد.

نکته ۲: جدول ارزش گذاری ترکیب شرطی دو گزاره p و q به صورت زیر است:

p	q	$p \Rightarrow q$
د	د	د
د	ن	ن
ن	د	د
ن	ن	د

مطابق نکته ۱ گزاره شرطی $(p \Rightarrow q) \Rightarrow r$ وقتی به انتهای مقدم درست است که مقدم دارای ارزش نادرست باشد. مطابق نکته ۲، گزاره $p \Rightarrow q$ زمانی دارای ارزش نادرست است که p دارای ارزش درست و q دارای ارزش نادرست باشد. بنابراین گزینه ۲ پاسخ است.

۹۳- پاسخ: گزینه ۲

▲ مشخصات سؤال: * دشوار * حیطة: کاربرد * صفحه ۴۵ ریاضی و آمار ۲

نکته ۱: نقیض گزاره p را با نماد $(\sim p)$ نمایش می‌دهیم. برای نقیض کردن یک گزاره کافیسف فعل جمله را نفی کنیم.
نکته ۲: جدول ارزش‌گذاری ترکیب عطفی و فصلی دو گزاره به صورت مقابل است:

p	q	$p \wedge q$	$p \vee q$
د	د	د	د
د	ن	ن	د
ن	د	ن	د
ن	ن	ن	ن

راه حل اول:

دو حالت زیر را در نظر می‌گیریم:

حالت ۱: فرض کنید هر دو گزاره $p \wedge q$ و $q \vee r$ درست باشند. مطابق نکات چون $p \wedge q$ درست است، پس هر دو گزاره p و q درست هستند. در نتیجه $\sim q$ نادرست است. بنابراین چون $q \vee r \sim q$ درست است، پس r باید دارای ارزش درست باشد.
حالت ۲: فرض کنید هر دو گزاره $p \wedge q$ و $q \vee r$ نادرست باشند. مطابق نکات چون $q \vee r$ نادرست است، هر دو گزاره q و r نادرست هستند. چون $\sim q$ نادرست است، پس q دارای ارزش درست است. چون $p \wedge q$ نادرست است، پس p باید نادرست باشد.
در هر دو حالت q دارای ارزش درست است.

راه حل دوم:

جدول ارزشی دو گزاره $p \wedge q$ و $q \vee r \sim q$ را تشکیل می‌دهیم:

p	q	r	$\sim q$	$p \wedge q$	$\sim q \vee r$
د	د	د	ن	د	د
د	د	ن	ن	د	ن
د	ن	د	د	ن	د
د	ن	ن	د	ن	د
ن	د	د	ن	ن	د
ن	د	ن	ن	ن	ن
ن	ن	د	د	ن	د
ن	ن	ن	د	ن	د

مطابق جدول در دو سطر مشخص شده ارزش دو گزاره $p \wedge q$ و $\sim q \vee r$ یکسان هستند. مشاهده می‌شود که در هر دو سطر ارزش گزاره درست است.

۹۴- پاسخ: گزینه ۱

▲ مشخصات سؤال: * دشوار * حیطة: کاربرد * صفحه‌های ۴ و ۵ ریاضی و آمار ۲

نکته ۱: نقیض گزاره p را با نماد $(\sim p)$ نمایش می‌دهیم. برای نقیض کردن یک گزاره کافیسف فعل جمله را نفی کنیم.
نکته: جدول ارزش‌گذاری ترکیب عطفی و فصلی دو گزاره به صورت مقابل است:

p	q	$p \wedge q$	$p \vee q$
د	د	د	د
د	ن	ن	د
ن	د	ن	د
ن	ن	ن	ن

چون گزاره $\sim p$ درست است، پس ارزش گزاره p نادرست است. همچنین گزاره q درست است؛ پس ارزش گزاره $\sim q$ نادرست است. حال تک تک گزینه‌ها را با توجه به اطلاعات فوق بررسی می‌کنیم:

p	q	$\sim p$	$\sim q$	$\sim p \vee \sim q$	$p \wedge q$	$\sim (p \vee q)$	$p \wedge (\sim q)$
ن	د	د	ن	د	ن	ن	ن

بنابراین فقط گزاره گزینه ۱ دارای ارزش درست است.

▲ مشخصات سؤال: * دشوار * حیطة: دانش * صفحه‌های ۸ و ۹ ریاضی و آمار ۲
نکته ۱: ترکیب شرطی دو گزاره را به صورت $(p \Rightarrow q)$ و ترکیب دو شرطی دو گزاره را به صورت $(p \Leftrightarrow q)$ نمایش می‌دهیم.
نکته ۲: جدول ارزش‌گذاری ترکیب شرطی و دو شرطی دو گزاره به صورت مقابل است:

p	q	$p \Rightarrow q$	$p \Leftrightarrow q$
د	د	د	د
د	ن	ن	ن
ن	د	د	ن
ن	ن	د	د

ابتدا با توجه به نکته ۲، جدول ارزش‌گذاری گزاره داده شده را تشکیل می‌دهیم:

p	q	$p \Leftrightarrow q$	$p \Rightarrow q$	$(p \Leftrightarrow q) \Leftrightarrow (p \Rightarrow q)$
د	د	د	د	د
د	ن	ن	ن	د
ن	د	ن	د	ن
ن	ن	د	د	د

مطابق جدول فوق تنها در حالتی که p دارای ارزش نادرست و q دارای ارزش درست باشد، گزاره داده شده دارای ارزش نادرست است.

“ ادبیات اختصاصی ”

▲ مشخصات سؤال: * ساده * حیطة: دانش * صفحه ۱۷ کتاب

در قرن هشتم حافظ سرآمد شاعران است. او با تلفیق عشق و عرفان غزل فارسی را به اوج کمال رساند.

▲ مشخصات سؤال: * ساده * حیطة: دانش * صفحه ۱۵ کتاب

مولوی در مثنوی معنوی و دیوان شمس (مجموعه غزلیاتش) بسیاری از معارف بشری و مسائل عرفانی را بیان کرده است. او در دو محور اندیشه و احساس آثار جاودانه‌ای پدید آورد.

▲ مشخصات سؤال: * ساده * حیطة: دانش * صفحه ۱۶ کتاب

همان‌طور که در متن سؤال اشاره گردیده است، خواجه شاعری است که غزل‌هایش بر حافظ نیز تأثیرگذار بوده و خود حافظ در سروده‌ای به این مسأله اذعان نموده است:

استاد سخن سعدی است نزد همه کس، اما دارد سخن حافظ طرز غزل خواجه

▲ مشخصات سؤال: * ساده * حیطة: دانش * صفحه ۱۷ کتاب

عبید زاکانی شاعر خوش‌ذوق و آگاهی است که نکته‌یابی و انتقادهای ظریف اجتماعی او معروف است. منظومه موش و گربه نمونه‌ای از طبع اوست.

▲ مشخصات سؤال: * ساده * حیطة: دانش * صفحه ۱۸ کتاب

جامی نحات الانس را به‌شیوه تذکرة الاولیای عطار نیشابوری در بیان حقایق عرفانی و ذکر احوال عارفان نوشت.

▲ مشخصات سؤال: * ساده * حیطة: دانش * صفحه ۱۳ کتاب

شهرهای عراق عجم عبارتند از «اصفهان، همدان، ری و اراک»

▲ مشخصات سؤال: * متوسط * حیطة: دانش * صفحه ۱۹ کتاب

گزینه‌های ۳ و ۴ هر دو کتاب‌هایی هستند در بیان حقایق عرفانی و ذکر احوال عارفان.

گزینه ۲ تاریخ پیامبران، خلفای چهارگانه، بنی‌عباس و تاریخ ایران را تا ۷۳۰ ه. ق. دربرمی‌گیرد.

▲ مشخصات سؤال: * متوسط * حیطة: دانش * صفحه ۱۸ کتاب

پس از مرگ تیمور، شاه‌رخ توانست شهر هرات را مرکز فرمان‌روایی خود قرار دهد. بایسنقر میرزا پسر او نیز همدوست و هنرمند بود و در زمان او هنرمندان قرآن کریم و شاهنامه را به خط خوش نگاشتند.

▲ مشخصات سؤال: * متوسط * حیطة: دانش * صفحه ۱۸ کتاب

تیموریان مثل مغولان بعد از مدتی در ایران متمدن شدند و در عهد آنان علاوه بر اشاعه هنرهایی چون مینیاتور، معماری و تذهیب، تاریخ‌نویسی نیز به همان اسلوب ساده رواج یافت و ادبیات رونقی تازه گرفت و امثال جامی و دولت‌شاه کتاب‌های ارزشمندی نوشتند. هر چند کتاب‌های تحقیقی این دوره عمدتاً سطحی و ادبیات این دوره تقلیدی و فاقد نوآوری است.

▲ مشخصات سؤال: * متوسط * حیطة: دانش * صفحه ۱۷ کتاب

۱۰۶- پاسخ: گزینه ۳

▲ مشخصات سؤال: * متوسط * حیطة: دانش * صفحه ۱۷ کتاب

ابن‌یمین، شاعر عصر سربداران، مردی دهقان‌پیشه بود که قدرت شاعری خود را در قطعات اخلاقی آشکار کرده است. وی در شعر خود قناعت‌پیشگی و بی‌اعتباری دنیا را مورد تأکید قرار می‌دهد.

۱۰۷- پاسخ: گزینه ۳

▲ مشخصات سؤال: * متوسط * حیطة: دانش * صفحه ۱۵ کتاب

مرصاد العباد نوشته نجم‌الدین رازی، معروف به نجم دایه از منشیان و نویسندگان توانا و از عارفان وارسته قرن هفتم است. مرصاد نثری شیوا، آراسته و دل‌انگیز دارد و در بین متون عارفانه از مرتبه‌ای بالا برخوردار است.

۱۰۸- پاسخ: گزینه ۱

▲ مشخصات سؤال: * متوسط * حیطة: دانش * صفحه‌های ۱۴ و ۱۵ کتاب

مولوی در مثنوی معنوی و دیوان شمس (مجموعه غزلیات شمس) بسیاری از معارف بشری و مسایل عرفانی را بیان کرده است. فخرالدین عراقی نیز صاحب غزل‌های عرفانی زیباست و سعدی در بیشتر قالب‌های شعری طبع آزمایی کرده است. حافظ، خواجه و ابن‌یمین از شاعران قرن هشتم هجری هستند.

۱۰۹- پاسخ: گزینه ۱

▲ مشخصات سؤال: * متوسط * حیطة: دانش * صفحه‌های ۱۵ و ۱۸ کتاب

۱۱۰- پاسخ: گزینه ۲

▲ مشخصات سؤال: * دشوار * حیطة: درک و فهم * صفحه ۱۴ کتاب

بحث پیرامون قالب‌های شعری از ویژگی‌های ادبی هر سبک و اعتقاد به بی‌ثباتی دنیا که به باورهای هر قوم و ملت و فکر و اندیشه آنان برمی‌گردد، از ویژگی‌های فکری محسوب می‌شود.

۱۱۱- پاسخ: گزینه ۴

▲ مشخصات سؤال: * دشوار * حیطة: دانش * صفحه ۱۷ کتاب

حافظ شعرش را «همه بیت الغزل معرفت» دانسته، همان‌طور که در سؤال آمده است. این عبارت دربردارنده «عشق» و «عرفان» نیز هست.

۱۱۲- پاسخ: گزینه ۱

▲ مشخصات سؤال: * دشوار * حیطة: دانش * صفحه‌های ۱۶ تا ۱۸ کتاب

خواجه چند مثنوی به پیروی از پنج گنج نظامی سروده، سلمان ساوجی مثنوی جمشید و خورشید را به‌شیوه داستان‌های نظامی سروده و جامی نیز مثنوی‌هایی به پیروی از نظامی سرود که «تحفة الاحرار» یکی از آنهاست.

۱۱۳- پاسخ: گزینه ۱

▲ مشخصات سؤال: * دشوار * حیطة: دانش * درس ۱ کتاب

کتاب المعجم نثری ساده و عالمانه دارد.

۱۱۴- پاسخ: گزینه ۱

▲ مشخصات سؤال: * دشوار * حیطة: دانش * صفحه ۱۳ کتاب

بعد از یورش مغول و کشتار و قتل‌عام مردم اصفهان، کمال‌الدین اسماعیل از شاعران به‌نام قرن هشتم، یک رباعی درباره این فاجعه سروده است:

کس نیست که تا بر وطن خود گرید   بر حال تباه مردم بد گرید
دی بر سر مرده‌بی دو صد شیون بود   امروز یکی نیست که بر صد گرید

۱۱۵- پاسخ: گزینه ۲

▲ مشخصات سؤال: * متوسط * حیطة: دانش * صفحه ۲۲ کتاب

پایه‌های آوایی بعد از دسته‌بندی هجا به‌وجود می‌آیند که به هر پایه، رکن عروضی هم می‌گویند. وزن شعر از توالی این پایه‌های آوایی یا ارکان عروضی است.

۱۱۶- پاسخ: گزینه ۱

▲ مشخصات سؤال: * متوسط * حیطة: دانش * صفحه ۲۲ کتاب

با خوانش درست شعر به درنگ منظم و یکنواختی که بعد از هر دسته از هجاها وجود دارد، پی می‌بریم در حالی که در خانه هفتم چنین هماهنگی وجود ندارد.

پایه آوایی هفتم و هشتم این‌گونه درست است: با دل سی تا   نم می ر ود

۱۱۷- پاسخ: گزینه ۴

▲ مشخصات سؤال: * متوسط * حیطة: دانش * صفحه ۲۳ کتاب

پایه آوایی یک و شش این‌گونه درست است: «ک و ت»

هنگام بررسی وزن شعر، همان‌طور که می‌خوانیم، می‌نویسیم. لازم به یادآوری است که این مطلب در کتاب علوم و فنون ادبی (۱) گفته شده است.

۱۱۸- پاسخ: گزینه ۴

▲ مشخصات سؤال: * دشوار * حیطة: دانش * صفحه ۲۳ کتاب

خُ	دا	یا	تُ	دا	نی	کِ	بر	ما	چِ	آ	مد
خ	دا	یا	تُ	دا	نی	کِ	ما	را	چِ	می	شد

۱۱۹- پاسخ: گزینه ۱

▲ مشخصات سؤال: * دشوار * حیطة: کاربرد * صفحه ۲۵ کتاب

بِ | یا | تا | گل | بَ | رف | شا | نی | مُ | می | در | سا | غ | رن | دا | زیم
هر مصراع این بیت شامل ۱۶ هجاست و هر مصراع شامل ۴ پایه آوایی است.

۱۲۰- پاسخ: گزینه ۲

▲ مشخصات سؤال: * دشوار * حیطة: دانش * صفحه‌های ۲۳ و ۲۴ کتاب

پایه آوایی شماره یک در گزینه ۲ باید این‌گونه نوشته شود: ز کوی یا   ر می آید

«تاریخ»

- ۱۲۱- پاسخ: گزینه ۲ ▲ مشخصات سؤال: * ساده * حیطة: دانش * صفحه ۸ کتاب
سفرنامه‌های افرادی مانند ناصر خسرو در قرن پنجم هجری و شاردن در عصر صفوی، حاوی اطلاعات بسیار مفیدی درباره تاریخ ایران هستند.
- ۱۲۲- پاسخ: گزینه ۴ ▲ مشخصات سؤال: * ساده * حیطة: کاربرد * صفحه ۱۸ کتاب
در روش تاریخ‌نگاری تحلیلی مورخ با بررسی موشکافانه تمام اخبار مربوط به یک رویداد، اقدام به تحلیل و تفسیر علل آن واقعه می‌کند.
- ۱۲۳- پاسخ: گزینه ۱ ▲ مشخصات سؤال: * ساده * حیطة: کاربرد * صفحه ۷ کتاب
کتاب تاریخ عالم‌آرای عباسی تألیف اسکندر بیگ ترکمان در تاریخ صفویان، یکی از مشهورترین آثار در حوزه تاریخ سلسله‌ای محسوب می‌شود.
- ۱۲۴- پاسخ: گزینه ۱ ▲ مشخصات سؤال: * متوسط * حیطة: درک و فهم * صفحه ۲۷ کتاب
سران مشرک در ابتدای دعوت اسلامی، مخالفت و دشمنی شدیدی با رسول خدا ﷺ ابراز نمی‌داشتند.
- ۱۲۵- پاسخ: گزینه ۳ ▲ مشخصات سؤال: * ساده * حیطة: دانش * صفحه ۴ کتاب
پیش از بعثت پیامبر ﷺ، قبیله قریش به سبب در اختیار داشتن اداره کعبه و تجارت با سرزمین‌های دور و نزدیک، قدرت و نفوذ سیاسی قابل توجهی بر قبایل دیگر داشت.
- ۱۲۶- پاسخ: گزینه ۴ ▲ مشخصات سؤال: * متوسط * حیطة: دانش * صفحه ۲۳ کتاب
در آستانه ظهور اسلام، تعدادی از قبیله‌های عرب به دین‌های یهودیت و مسیحیت گرویده بودند. برخی از یهودیان ساکن یثرب و معدودی از مسیحیان مستقر در نجران از آن جمله‌اند.
- ۱۲۷- پاسخ: گزینه ۳ ▲ مشخصات سؤال: * متوسط * حیطة: درک و فهم * صفحه ۱۷ کتاب
تاریخ‌نگاری روایی به نوعی از تاریخ‌نگاری گفته می‌شود که مورخ روایت‌های مختلف و متعدد را درباره یک موضوع واحد با ذکر اسناد ذکر می‌کند. از مهمترین ویژگی این نوع تاریخ‌نگاری این بود که تاریخ‌نگاران هیچ‌گونه دخل و تصرفی در روایت‌ها نمی‌کردند و عیناً آن‌ها را ذکر می‌کردند. تذکر: گزینه‌های ۱ و ۴ ویژگی تاریخ‌نگاری ترکیبی و گزینه ۲ مربوط به تاریخ‌نگاری تحلیلی است.
- ۱۲۸- پاسخ: گزینه ۴ ▲ مشخصات سؤال: * متوسط * حیطة: درک و فهم * صفحه ۲۹ کتاب
با تشدید آزار مشرکان پس از رحلت ابوطالب، گسترش دعوت اسلامی در مکه با موانع اساسی روبه‌رو شد. در چنین شرایطی بود که اندیشه هجرت از مکه به ذهن پیامبر ﷺ و مسلمانان راه یافت. از این‌رو، رسول خدا ﷺ در جست‌وجوی یافتن مردمانی که آمادگی بیشتری برای پذیرش اسلام داشته باشند، راهی طائف شد.
- ۱۲۹- پاسخ: گزینه ۱ ▲ مشخصات سؤال: * دشوار * حیطة: کاربرد * صفحه‌های ۱۳ و ۱۴ کتاب
نقد یک خبر تاریخی که در حقیقت همان اعتبارسنجی و بررسی اصالت خبر محسوب می‌شود، در دو مرحله انجام می‌شود: الف) سنجش اعتبار و نقد روایت‌کننده
ب) سنجش اعتبار و نقد و بررسی گزارش‌ها و منابع تاریخی
- ۱۳۰- پاسخ: گزینه ۲ ▲ مشخصات سؤال: * دشوار * حیطة: دانش * صفحه ۱۸ کتاب
یکی از نمونه‌های تاریخ‌نگاری بر اساس موضوع محوری، کتاب مروج الذهب و معادن الجواهر، نوشته علی بن حسین مسعودی است.

«جغرافیا»

- ۱۳۱- پاسخ: گزینه ۱ ▲ مشخصات سؤال: * ساده * حیطة: درک و فهم * صفحه‌های ۵ تا ۹ کتاب
- ناهمواری‌ها - آب و هوا - پوشش گیاهی ← جنگل‌های مانگرو - خاک ← خاک چرنوزیوم	■ طبیعی
- جمعیت - اقوام (قومیت‌ها) - فعالیت‌های اقتصادی ← ناحیه صنعتی - دین - زبان - فرهنگ	■ انسانی
- ۱۳۲- پاسخ: گزینه ۳ ▲ مشخصات سؤال: * ساده * حیطة: دانش * صفحه ۵ کتاب
- ۱۳۳- پاسخ: گزینه ۲ ▲ مشخصات سؤال: * متوسط * حیطة: دانش * صفحه ۳ کتاب

- ۱۳۴- پاسخ: گزینه ۲
جذب جمعیت زیاد، رونق فعالیت‌های مربوط به تجارت و گردشگری و حمل و نقل بار و مسافر، موجب پدید آمدن ساختمان‌های بلندمرتبه شده است.
- ۱۳۵- پاسخ: گزینه ۲
▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطه: دانش * صفحه‌های ۲ و ۳ کتاب
- ۱۳۶- پاسخ: گزینه ۲
▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطه: دانش * صفحه ۱۲ کتاب
- ۱۳۷- پاسخ: گزینه ۲
احداث راه آهن در یک کشور دارای نواحی مرتفع و کوهستانی، دشوارتر و پرهزینه‌تر از کشوری است که بیشتر اراضی آن پست و جلگه‌ای هستند.
- ۱۳۸- پاسخ: گزینه ۲
▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطه: دانش * صفحه ۱۴ کتاب
- دولت میانمار مسلمانان را شهروند این کشور نمی‌داند و به همین دلیل، ساختن مسجد را نیز ممنوع نموده است. در نتیجه پاکسازی قومی توسط دولت میانمار، صدها نفر از مردم ناحیه مسلمان‌نشین این کشور به مرزهای بنگلادش مهاجرت کرده و درخواست پناهندگی نموده‌اند.
- ۱۳۹- پاسخ: گزینه ۲
▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطه: درک و فهم * صفحه ۱۶ کتاب
- در نواحی انسانی مانند نواحی زبانی و قومی، تعیین مرز نواحی دشوارتر از نواحی طبیعی مثل نواحی خاک یا زیست‌بوم‌ها است.
- ۱۴۰- پاسخ: گزینه ۳
▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطه: درک و فهم * صفحه ۱۶ کتاب
- شکل مسئله بیانگر مرز بین ایالات متحده آمریکا و مکزیک است که ناحیه‌ای انتقالی در امتداد دو ناحیه زبانی انگلیسی و اسپانیایی است و چون ناحیه انتقالی است، دو طرف مرز ویژگی مشترک دارد.

“علوم اجتماعی”

- ۱۴۱- پاسخ: گزینه ۲
▲ مشخصات سؤال: دشوار * حیطه: درک و فهم * صفحه ۱۲ کتاب
- فرهنگی که از مرزهای جغرافیایی و قومی عبور می‌کند و در پهنه جهان گسترش می‌یابد، فرهنگ جهانی است.
- نکته: گزینه‌های ۱ و ۳ از جمله فرهنگ‌هایی است که توان جهانی شدن را دارند؛ ولی الزاماً جهانی نمی‌شوند؛ به‌طور مثال عقاید و ارزش‌های فرهنگ اسلام ناظر به قوم و گروه خاصی نیست، ولی جهانی هم نشده است؛ پس گزینه ۲، درست است.
- ۱۴۲- پاسخ: گزینه ۴
▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطه: دانش * صفحه ۱۲ کتاب
- صهیونیسم آرمان‌ها و ارزش‌های خود را متوجه نژاد خاصی می‌داند و با رویکرد دنیوی و این جهانی خود، دیگران را در خدمت این نژاد به کار می‌گیرد.
- ۱۴۳- پاسخ: گزینه ۳
▲ مشخصات سؤال: ساده * حیطه: درک و فهم * صفحه ۱۳ کتاب
- فرهنگی که تسلط یک قوم، جامعه و گروهی خاص را بر دیگران به دنبال می‌آورد و دیگران را به ضعف و ناتوانی می‌کشاند، فرهنگ سلطه یا استکبار است.
- ۱۴۴- پاسخ: گزینه ۱
▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطه: درک و فهم * صفحه ۱۳ کتاب
- فارابی جامعه‌ای را که عقاید و ارزش‌های آن حق باشد، اما هنجارها و رفتارهای آن موافق و همسو با حق نباشد، مدینه فاسقه می‌نامد.
- ۱۴۵- پاسخ: گزینه ۲
▲ مشخصات سؤال: دشوار * حیطه: درک و فهم * صفحه‌های ۱۴ و ۱۵ کتاب
- عدم توانمندی در دفاع از ارزش‌های خود ← حقیقت
گرفتاری به بحران‌های روحی و روانی ← معنویت
گرفتن قدرت مقاومت از انسان‌ها ← تعهد و مسئولیت
- ۱۴۶- پاسخ: گزینه ۲
▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطه: درک و فهم * صفحه ۱۶ کتاب
- اگر فرهنگی نتواند به پرسش‌های بنیادین بشر درباره انسان و جهان پاسخ دهد، توان دفاع از هویت خود را از دست می‌دهد.
- ۱۴۷- پاسخ: گزینه ۳
▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطه: درک و فهم * صفحه ۱۷ کتاب
- پذیرش تفاوت‌ها در فرهنگ جهانی در عین اینکه صلح جهانی را در برابر جنگ و خشونت پاس می‌دارد، انگیزه شناخت متقابل را فراهم می‌کند.
- ۱۴۸- پاسخ: گزینه ۲
▲ مشخصات سؤال: ساده * حیطه: دانش * صفحه ۱۹ کتاب
- در جامعه تغلب، مردم برای غلبه یافتن بر سایر ملت‌ها، با یکدیگر همکاری می‌کنند.
- ۱۴۹- پاسخ: گزینه ۱
▲ مشخصات سؤال: ساده * حیطه: درک و فهم * صفحه ۲۰ کتاب
- در گذشته تاریخ، فرهنگ سلطه و استکبار، امپراتوری‌های بزرگ را به وجود آورده است.
- ۱۵۰- پاسخ: گزینه ۴
▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطه: درک و فهم * صفحه ۲۱ کتاب
- قومی که در اثر تهاجم نظامی شکست می‌خورد، اگر فرهنگی غنی و قوی داشته باشد می‌تواند گروه مهاجم را درون فرهنگ خود هضم نماید و ایشان را به خدمت گیرد.
- ۱۵۱- پاسخ: گزینه ۳
▲ مشخصات سؤال: ساده * حیطه: دانش * صفحه ۲۱ کتاب
- فرهنگ مغولان، قومی و قبیله‌ای بود و شایستگی‌های لازم را برای یک فرهنگ جهانی نداشت.

۱۵۲- پاسخ: گزینه ۱

▲ مشخصات سؤال: * متوسط * حیطة: درک و فهم * صفحه ۲۳ کتاب

(۱) سیاسی
(۲) اقتصادی
(۳) فرهنگی

انواع امپریالیسم

۱۵۳- پاسخ: گزینه ۲

▲ مشخصات سؤال: * متوسط * حیطة: درک و فهم * صفحه ۲۴ کتاب

استعمار نو پس از شکل‌گیری جنبش‌های استقلال‌طلبانه کشورهای مستعمره طی قرن بیستم به‌وجود آمد.

۱۵۴- پاسخ: گزینه ۴

▲ مشخصات سؤال: * متوسط * حیطة: درک و فهم * صفحه ۲۵ کتاب

جهان غرب در استعمار فرانو، هویت فرهنگی دیگر کشورها را هدف قرار می‌دهد؛ یعنی به عقاید، آرمان‌ها و ارزش‌های فرهنگ‌های دیگر هجوم می‌برد و به جای آن، باورها و ارزش‌های فرهنگ غرب را تبلیغ و ترویج می‌کند.

۱۵۵- پاسخ: گزینه ۴

▲ مشخصات سؤال: * دشوار * حیطة: درک و فهم * صفحه ۲۵ کتاب

در استعمار نو، کشور استعمارگر با اتکا به قدرت اقتصادی خود و با استفاده از نهادهای و سازمان‌های اقتصادی و سیاسی بین‌المللی و همچنین از طریق دولت‌های دست‌نشانده، کنترل بازار و سیاست کشورهای دیگر را در اختیار می‌گیرد.

“فلسفه”

۱۵۶- پاسخ: گزینه ۴

▲ مشخصات سؤال: * ساده * حیطة: دانش * صفحه ۳ کتاب

سقراط به‌علت تواضع و فروتنی یا شاید برای هم‌ردیف نشدن با سوفیست‌ها، مایل نبود او را «سوفیست» یا دانشمند بخوانند و از این رو خود را فیلسوفوس (فیلسوف)، یعنی دوستدار دانش نامید. رفته‌رفته کلمه فیلسوفوس (فیلسوف)، به مفهوم دانشمند (= معنای اولیه سوفیست) ارتقا پیدا کرد و کلمه فلسفه نیز مرادف با دانش شد.

۱۵۷- پاسخ: گزینه ۱

▲ مشخصات سؤال: * ساده * حیطة: دانش * صفحه ۴ کتاب

ارسطو می‌گوید: «عجاب و حیرت است که نخستین اندیشمندان و همچنین مردم امروز را به بحث‌های فلسفی کشانیده است».

۱۵۸- پاسخ: گزینه ۴

▲ مشخصات سؤال: * ساده * حیطة: درک و فهم * صفحه ۶ کتاب

کاربرد مفاهیمی مثل فلز، انبساط، انجماد، چشمه صوت و طول موج نشان می‌دهد که یک فیزیک‌دان یا شیمی‌دان معتقد است عناصر فوق، ساخته و پرداخته خیالات ذهنی او نیستند؛ بلکه آن‌ها را در طبیعت اموری واقعی می‌داند و به‌علاوه آدمی را قادر به شناخت طبیعت و موجودات و قوانین آن می‌داند.

۱۵۹- پاسخ: گزینه ۳

▲ مشخصات سؤال: * متوسط * حیطة: کاربرد * صفحه‌های ۷ و ۸ کتاب

به‌جز مورد «ب» که مربوط به علم زیست‌شناسی است، سایر گزینه‌ها به فلسفه علوم تجربی مربوط‌اند؛ زیرا سؤال «الف» در مورد واقعیت داشتن جهان و قادر بودن انسان به شناخت طبیعت است، سؤال «پ» مربوط به صحت آزمایش و تجربه در علوم طبیعی و همچنین یکنواخت عمل کردن طبیعت است و سؤال «ت» نیز در مورد اصل یکنواخت عمل کردن طبیعت است.

۱۶۰- پاسخ: گزینه ۴

▲ مشخصات سؤال: * متوسط * حیطة: دانش * صفحه‌های ۱۲ و ۱۳ کتاب

شناخت نیز یکی از موضوعات مهم فلسفه است که در آن، از حقیقت ذهن آدمی و قواعد آن در شناخت عالم خارج سخن به میان می‌آید. از آنجا که «شناخت» یکی از افعال روانی انسان است، همین بحث در روان‌شناسی نیز مطرح است.

۱۶۱- پاسخ: گزینه ۳

▲ مشخصات سؤال: * متوسط * حیطة: دانش * صفحه ۱۲ کتاب

در رشته‌های مختلف علوم انسانی، مانند روان‌شناسی، جامعه‌شناسی، اقتصاد و حقوق، نظریات دانشمندان بسته به اینکه چه تصویری از «انسان» داشته باشند، با یکدیگر فرق می‌کند (رد گزینه ۱).

روان‌شناسی علمی است که در آن درباره حالات روانی و رفتار آدمی تحقیق و بررسی می‌شود. این علم از قرن هجدهم میلادی با استفاده از روش‌های تجربی و استفاده از اندازه‌گیری، رشد و گسترش زیادی پیدا کرد (رد گزینه‌های ۲ و ۴).

۱۶۲- پاسخ: گزینه ۲

▲ مشخصات سؤال: * متوسط * حیطة: درک و فهم * صفحه‌های ۱۳، ۱۴ و ۱۷ کتاب

در مکتب فلسفی مارکسیسم، این اعتقاد وجود دارد که هر فرد، برحسب اینکه به کدام یک از طبقات اقتصادی جامعه تعلق داشته و در کدام دوره از تاریخ زندگی کند، دارای عقاید، فرهنگ‌ها، ارزش‌ها و آرمان‌های خاصی است. در این مکتب، انسان مانند یک قطعه موم فرض شده است که خودش نمی‌تواند به خودش شکلی بدهد و در دست شرایط اقتصادی و اجتماعی زمانه خود، شکل می‌گیرد.

در مقابل این طرز تفکر، فیلسوفان دیگری هستند که معتقدند انسان با روح غیرمادی و فطرت الهی خود، صاحب اراده‌ای آزاد است که می‌تواند خود را از قید و بند پابگاه طبقاتی خود رها سازد و با ارزیابی اندیشه‌ها، ارزش‌ها و آرمان‌ها در ترازوی عقل و منطق، برای خود «فرهنگ» خاصی را انتخاب کند.

۱۶۳- پاسخ: گزینه ۳

▲ مشخصات سؤال: * متوسط * حیطة: درک و فهم * صفحه‌های ۱۲ و ۱۳ کتاب

در رشته‌های مختلف علوم انسانی، مانند روان‌شناسی، جامعه‌شناسی، اقتصاد و حقوق، نظریات دانشمندان بسته به اینکه چه تصویری از «انسان» داشته باشند، با یکدیگر فرق می‌کند. این دانشمندان درباره ماهیت و حقیقت «انسان» عقایدی دارند که اساس و شالوده نظریات آن‌ها در رشته‌های علوم انسانی است (رد گزینه ۴). به‌عنوان مثال دیدگاه فیلسوفان درباره ماهیت و حقیقت انسان تحقیقات روان‌شناختی آن‌ها را با تفاوت چشمگیری مواجه می‌کند. تأثیر پیش‌فرض‌های فلسفی در دیدگاه روان‌شناسان و تفاوت مکتب‌های مختلف روان‌شناسی را می‌توان در دو مکتب روان‌شناسی رفتارگرا و روان‌شناسی گشتالت مشاهده کرد.

۱۶۴- پاسخ: گزینه ۱

▲ مشخصات سؤال: * متوسط * حیطة: دانش * صفحه‌های ۱۷ و ۱۸ کتاب

یکی دیگر از مباحث جامعه‌شناسی که ریشه در بینش فلسفی جامعه‌شناسان دارد، این است که آیا انسان موجودی است کاملاً تابع پایگاه طبقاتی خود یا اینکه می‌تواند خود را از تأثیر مطلق و بی‌قید و شرط پایگاه طبقاتی خود آزاد سازد؟ نکته مهم این است که آزاد بودن یا مجبور بودن و تابع شرایط پایگاه طبقاتی بودن انسان، یک بحث فلسفی است. بنابراین این بحث مشترک بین علم جامعه‌شناسی و فلسفه جامعه‌شناسی است.

۱۶۵- پاسخ: گزینه ۲

▲ مشخصات سؤال: * متوسط * حیطة: دانش * صفحه ۱۳ کتاب

کنت مکتب فلسفی تحصیلی را پایه گذاشت و معتقد بود اموری را می‌توان اثبات کرد که قابل مشاهده باشند اما نه لزوماً در رفتار.

۱۶۶- پاسخ: گزینه ۲

▲ مشخصات سؤال: * دشوار * حیطة: درک و فهم * صفحه‌های ۵ تا ۸ و ۱۲ کتاب

فلسفه علوم طبیعی دانش‌های تجربی را در مقابل خود قرار می‌دهد و در آن‌ها به تعمق می‌پردازد تا مبادی و نقاط اتکای آن علوم و همچنین روش‌هایی را که آن‌ها به کار می‌گیرند، بررسی و تبیین عقلانی کند. بنابراین فلسفه علوم طبیعی معمولاً وارد مباحث این علوم نمی‌شود و این علوم هم از مبانی فلسفی خود بحثی نمی‌کنند و تفکیک روشنی بین فلسفه و علم وجود دارد، اما در رشته‌های مختلف علوم انسانی، مانند روان‌شناسی، جامعه‌شناسی، اقتصاد و حقوق، نظریات دانشمندان بسته به اینکه چه تصویری از «انسان» داشته باشند، با یکدیگر فرق می‌کند. این دانشمندان درباره ماهیت و حقیقت «انسان»، عقایدی دارند که اساس و شالوده نظریات آن‌ها در رشته‌های علوم انسانی است (رد گزینه ۳). از آنجا که انسان‌شناسی جنبه‌های فلسفی بسیار عمیقی دارد، بازتاب دیدگاه‌های فلسفی در خود مباحث علوم انسانی به روشنی دیده می‌شود. مثلاً روان‌شناسی در مکتب فلسفی که روح را غیرمادی بداند با روان‌شناسی در مکتب فلسفی که انسان را مساوی با جسم مادی بداند فرق می‌کند، بنابراین در علوم انسانی مباحث فلسفی و غیرفلسفی، آمیختگی زیادی با هم دارند. گزینه ۱: دقیق یا غیردقیق بودن قوانین یک علم، بر وابستگی آن علم به فلسفه اثری ندارد. گزینه ۴: فلسفه همواره با معنای رایج آن (تبیین عقلانی) ارتباط دارد چه موضوعات علوم تجربی را مورد تأمل قرار دهد چه موضوعات علوم انسانی.

۱۶۷- پاسخ: گزینه ۴

▲ مشخصات سؤال: * دشوار * حیطة: کاربرد * صفحه‌های ۱۴ و ۱۵ کتاب

چیدن اجزای کلمه برای رسیدن به کل آن به کارکرد کل‌گرایانه مغز اشاره ندارد؛ زیرا در اینجا کلمه به صورت واحد ادراک نشده بلکه به صورت اجزای تشکیل دهنده در کنار هم ادراک شده است. سایر گزینه‌ها: به کارکرد کل‌گرایانه و سازمان دهنده ذهن در فرآیند شناخت مربوط می‌شوند.

۱۶۸- پاسخ: گزینه ۳

▲ مشخصات سؤال: * دشوار * حیطة: درک و فهم * صفحه‌های ۱۳ و ۱۴ کتاب

روان‌شناسان رفتارگرا به تبع مکتب تحصیلی آگوست کنت بر چیزهایی که می‌توانست دیده، شنیده و یا لمس گردد (ادراکات حسی یا محسوسات)، متمرکز بودند. همچنین نزد رفتارگرایان، انسان ماشینی تلقی می‌شود که مرکب از رفتارهای معینی است. یادگیری و شناخت نیز نوعی رفتار به شمار می‌رود که حاصل بازتاب عوامل مؤثر محیطی است.

۱۶۹- پاسخ: گزینه ۱

▲ مشخصات سؤال: * دشوار * حیطة: درک و فهم * صفحه ۱۷ کتاب

پیروان مکتب «اصلت فرد» در جامعه‌شناسی، در حقیقت «جامعه» را چیزی غیر از مجموع افراد نمی‌دانند و برای «جامعه»، حیثیت و وجود مستقلی جدای از افراد، قائل نیستند. این مطلب که آیا «جامعه» وجودی مستقل و متفاوت از افراد جامعه نیز دارد یا نه، یک بحث فلسفی است. بنابراین قائلین به «اصلت جامعه» برای حقیقت «جامعه» علاوه بر افراد آن، حقیقت و وجودی مستقل از افراد نیز قائل هستند و «جامعه» را صرفاً مجموع افراد اجتماع نمی‌دانند.

گزینه ۲: این دیدگاه، بین طرفداران «اصلت فرد» و طرفداران «اصلت جامعه» مشترک است.

گزینه ۳: این دیدگاه، اگر با این قید باشد که جامعه چیزی جز این نیست، همان دیدگاه طرفداران «اصلت فرد» است؛ ولی اگر بدون قید در نظر گرفته شود می‌تواند دیدگاه مشترک این دو مکتب به شمار آید.

گزینه ۴: طرفداران «اصلت جامعه»، حقیقت «جامعه» را کاملاً مستقل از افراد آن نمی‌دانند بلکه «جامعه» را علاوه بر افراد، دارای وجودی مستقل از آن‌ها نیز می‌دانند.

۱۷۰- پاسخ: گزینه ۲

▲ مشخصات سؤال: * دشوار * حیطة: کاربرد * صفحه ۱۷ کتاب

در مکتب فلسفی مارکسیسم، این اعتقاد وجود دارد که هر فرد، برحسب اینکه به کدام یک از طبقات اقتصادی جامعه تعلق داشته و در کدام دوره از تاریخ زندگی کند، دارای عقاید، فرهنگ‌ها، ارزش‌ها و آرمان‌های خاصی است. در این مکتب، انسان مانند یک قطعه موم فرض شده است که خودش نمی‌تواند به خودش شکلی بدهد و در دست شرایط اقتصادی و اجتماعی زمانه خود، شکل می‌گیرد.

تحلیل «الف» علتی اقتصادی را پیگیری می‌کند و می‌تواند مارکسیستی باشد. همچنین تحلیل «د» نیز شرایط تاریخی-اجتماعی را اصلی‌ترین عامل سرنوشت فرد و امید و آرمان او می‌داند. تحلیل «ب» و «ه» به عوامل فرهنگی اولویت می‌دهند و تحلیل «ج» عوامل روانی را تعیین کننده معرفی می‌کند.

“روان‌شناسی”

۱۷۱- پاسخ: گزینه ۱

▲ مشخصات سؤال: * ساده * حیطة: دانش * صفحه ۲۶ کتاب

قطعه پیشانی با پردازش حرکت و فرآیندهای عالی مانند تفکر سروکار دارد.

۱۷۲- پاسخ: گزینه ۴

▲ مشخصات سؤال: * ساده * حیطة: دانش * صفحه ۲۶ کتاب

یکی از عواملی که باعث آسیب به مغز می‌شود تومور مغزی یا نئوپلاسم است که در گزینه ۴ ذکر شده است.
گزینه ۱ مربوط به سکته به‌طور کلی می‌باشد، وقتی جریان خون مغز دچار اختلال ناگهانی شود، سکته (اختلال عروقی) رخ می‌دهد.
گزینه ۲: در مورد سکته نوع کم‌خونی می‌باشد که بر اثر مسدود شدن سرخرگ توسط بافت‌های چربی رخ می‌دهد.
گزینه ۳: در مورد سکته نوع خون‌ریزی می‌باشد که با پارگی یک رگ خونی در مغز رخ می‌دهد.

۱۷۳- پاسخ: گزینه ۱

▲ مشخصات سؤال: * ساده * حیطة: دانش * صفحه ۳۱ کتاب

روان‌شناس بعد از اخذ دیپلم چهار سال در دانشگاه در مقطع کارشناسی روان‌شناسی تحصیل می‌کند، سپس برای اخذ مدرک کارشناسی ارشد حدود سه سال در یکی از گرایش‌ها به تحصیل ادامه می‌دهد و سپس به مدت چهار سال در مقطع دکترای تخصصی روان‌شناسی تحصیل می‌کند که در مجموع حدود ۱۱ سال می‌شود و گزینه ۱ درست می‌باشد.
روان‌پزشک کسی است که بعد از دوره پزشکی عمومی ۳ سال در زمینه اختلالات روانی، تشخیص و درمان آموزش می‌بیند، بنابراین گزینه ۲ در مورد روان‌پزشک است نه روان‌شناس.
گزینه‌های ۳ و ۴ نیز نادرست هستند.

۱۷۴- پاسخ: گزینه ۳

▲ مشخصات سؤال: * متوسط * حیطة: درک و فهم * صفحه‌های ۴۱ و ۴۲ کتاب

با افزایش سن، تعداد لغاتی که کودکان می‌توانند به زبان بیاورند افزایش می‌یابد به شرطی که کودکان در محیط خود این لغات را به‌صورت مکرر شنیده باشند. لذا دو شرط برای یادگیری لغات وجود دارد: افزایش سن (رشد) و شنیدن مکرر لغات (یادگیری).

۱۷۵- پاسخ: گزینه ۳

▲ مشخصات سؤال: * متوسط * حیطة: درک و فهم * صفحه ۲۹ کتاب

در مصاحبه ساختاریافته (نظام‌دار)، پاسخ‌دهنده با بله یا خیر و یا انتخاب یکی از گزینه‌ها به سؤال پاسخ می‌دهد. در همه‌پرسی‌ها معمولاً از مصاحبه ساختاریافته استفاده می‌کنند.

گزینه ۱: بررسی جزئیات رفتارها معمولاً در روش مشاهده که با ثبت دقیق همراه است، صورت می‌گیرد.
گزینه ۲: وقتی نتوان موضوعی را به‌صورت مستقیم از فردی سؤال کرد از مصاحبه بدون ساختار استفاده می‌شود.
گزینه ۴: نحوه ابراز هیجان‌ها و واکنش‌های هیجانی از طریق مشاهده قابل بررسی است.

۱۷۶- پاسخ: گزینه ۱

▲ مشخصات سؤال: * متوسط * حیطة: دانش * صفحه‌های ۲۸ و ۲۹ کتاب

گزینه ۲: آزمون‌ها ابزاری برای کمی کردن ویژگی‌های روان‌شناختی هستند نه کیفی کردن.
گزینه ۳: این توضیح مربوط به روش مصاحبه بدون ساختار است. نکته: ساخت آزمون‌ها بسیار دشوار است و فرآیند پیچیده‌ای را طی می‌کند، ولی اجرای آزمون‌ها لزوماً دشوار نیست.

گزینه ۴: آزمون‌ها در دفعات متعدد اجرا باید نمره یکسان یا تقریباً یکسانی به ما بدهند، لذا نتایج آزمون نباید وابسته به آزمون‌گر باشد.

۱۷۷- پاسخ: گزینه ۴

▲ مشخصات سؤال: * متوسط * حیطة: دانش * صفحه ۱۹ کتاب

گذشت زمان و پیشرفت دانش باعث تغییر اطلاعات ما می‌شود؛ در نتیجه از پدیده‌ها فهم دقیق‌تری خواهیم داشت. به‌علاوه، پدیده‌های جهان چنان پیچیده هستند که دانشمندان مجبورند از زوایای گوناگون به آن‌ها نگاه کنند. همین امر موجب پیدایش نظریه‌های مختلف و وجود تعاریف مختلف در روان‌شناسی می‌شود.

۱۷۸- پاسخ: گزینه ۴

▲ مشخصات سؤال: * متوسط * حیطة: درک و فهم * صفحه ۱۲ کتاب

رابطه بین مسئله و فرضیه رابطه دوسویه است. فرضیه می‌تواند از یک سو در پاسخ به سؤال بیاید و از سوی دیگر نتایج بررسی آن ممکن است پرسش‌هایی را به‌دنبال داشته باشد.

۱۷۹- پاسخ: گزینه ۴

▲ مشخصات سؤال: * متوسط * حیطة: درک و فهم * صفحه ۴۴ کتاب

در اسلام مراحل رشد انسان تا ۲۱ سالگی به سه مرحله تقسیم می‌شود. در هفت سال سوم دیگر نباید به‌صورت آمرانه با فرزند رفتار شود بلکه باید با او به منزله مشاور رفتار کرد؛ یعنی وی را چون عضو بزرگ خانواده دانست و مانند دیگران او را در تصمیم‌گیری‌ها دخالت داد.

۱۸۰- پاسخ: گزینه ۳

▲ مشخصات سؤال: * متوسط * حیطة: کاربرد * صفحه‌های ۴۱ و ۴۲ کتاب

رشد به‌معنای آمادگی زیستی است که خود دارای برنامه رشد طبیعی و منظمی است. اینکه کودکان مستقل از محیطی که زندگی می‌کنند چه خانواده پرجمعیت باشد (که ارتباطات کلامی در آن بیشتر است) و چه خانواده تک‌فرزند (که ارتباطات کلامی کمتر است) در سن یکسانی در حدود یک‌سالگی شروع به صحبت می‌کند، بیانگر رشد است، ولی اینکه در خانواده پرجمعیت به‌دلیل ارتباطات کلامی بیشتر، کودک لغات بیشتری می‌آموزد به‌دلیل یادگیری و عوامل محیطی اوست.

۱۸۱- پاسخ: گزینه ۱

▲ مشخصات سؤال: * متوسط * حیطة: درک و فهم * صفحه ۳۷ کتاب

جسمانی: بزرگ شدن مغز، بلند شدن قد، ...
شناختی: حل مسأله، تفکر، تصمیم‌گیری، زبان‌آموزی ...
هیجانی: ابراز شادی، کنترل خشم، نفرت، ابراز محبت ...
اخلاقی: رعایت حقوق دیگران ...
اجتماعی: روابط با همسالان ...

جنبه‌های رشد:

۱۸۲- پاسخ: گزینه ۴

▲ مشخصات سؤال: * متوسط * حیطة: دانش * صفحه ۲۳ کتاب

در سال ۱۸۷۹ میلادی ویلهلم وونت آلمانی در شهر لایپزیک آلمان اولین آزمایشگاه روان‌شناختی را تأسیس کرد. محققان این سال را مبدأ شکل‌گیری روان‌شناسی علمی می‌دانند. از آن زمان تاکنون ۱۳۸ سال می‌گذرد.

۱۸۳- پاسخ: گزینه ۲

▲ مشخصات سؤال: * دشوار * حیطة: دانش * صفحه ۲۵ کتاب

(۱) قشر مخ	} پیش‌مغز
(۲) هسته‌های قاعده‌ای	
(۳) دستگاه لیمبیک یا کناری	
(۴) تالاموس	
(۵) هیپوتالاموس	} میان‌مغز
دستگاه فعال‌ساز شبکه‌ای	
بصل‌النخاع	} مغز پسین
پل مغزی	
مخچه	

گزینه ۱: مخچه و پل مغزی، مربوط به مغز پسین است.

گزینه ۳: دستگاه فعال‌ساز شبکه‌ای مربوط به میان‌مغز و بصل‌النخاع مربوط به مغز پسین است.

گزینه ۴: دستگاه فعال‌ساز شبکه‌ای مربوط به میان‌مغز و مخچه مربوط به مغز پسین است.

۱۸۴- پاسخ: گزینه ۴

▲ مشخصات سؤال: * دشوار * حیطة: کاربرد * صفحه‌های ۲۵ و ۲۶ کتاب

نیم‌کره چپ در زبان‌آموزی و حرکت نقش مهمی دارد. افرادی که در حرکات مهارتی مشکل دارند، غالباً نیم‌کره چپ آن‌ها دچار آسیب است. لذا حمید که در رشته ژیمناستیک که لازمه آن مهارت در حرکت است سر رشته دارد، نیم‌کره چپ قوی دارد. قطعه پس‌سری به پردازش اطلاعات دیداری مربوط می‌شود. مهارت در عکاسی نیازمند پردازش اطلاعات دیداری است، لذا وی در قطعه پس‌سری دچار ضعف است.

۱۸۵- پاسخ: گزینه ۲

▲ مشخصات سؤال: * دشوار * حیطة: کاربرد * صفحه ۲۵ کتاب

قشر مخ در تفکر و سایر فرآیندهای ذهنی نقش اساسی دارد و در پیش‌مغز قرار دارد.

پیام‌های مربوط به خواب و برانگیختگی از وظایف دستگاه فعال‌ساز شبکه‌ای است که در میان‌مغز قرار دارد. (گزینه درست)

کنترل فعالیت قلبی، تنفس، بلع و هضم از کارکردهای مهم بصل‌النخاع است که در مغز پسین قرار دارد.

هیپوتالاموس رفتار مربوط به بقای نوع مانند جنگیدن، تغذیه، فرار کردن و جفت‌گیری را تنظیم می‌کند که در پیش‌مغز قرار دارد.

آیا ارزشیابی بدون تحلیل و بازخورد موثر چیزی بیش از یک نمونه سؤال است؟

اولین گام پس از ارزشیابی بررسی کارنامه در www.gozine2.ir

عملکرد شما در آزمون در یک نگاه

مشخصات فردی				وضعیت کلی شما در هر درس به همراه شماره و موضوع سؤالات درست و نادرست و نزده				مقایسه عملکرد شما با دانش آموزان دیگر در هر درس			
نام و نام خانوادگی:	شماره داوطلبی:	جنسیت:	مدرسه:	وضعیت کلی شما در هر درس به همراه شماره و موضوع سؤالات درست و نادرست و نزده	وضعیت کلی شما در هر درس به همراه شماره و موضوع سؤالات درست و نادرست و نزده	وضعیت کلی شما در هر درس به همراه شماره و موضوع سؤالات درست و نادرست و نزده	وضعیت کلی شما در هر درس به همراه شماره و موضوع سؤالات درست و نادرست و نزده	مقایسه عملکرد شما با دانش آموزان دیگر در هر درس	مقایسه عملکرد شما با دانش آموزان دیگر در هر درس	مقایسه عملکرد شما با دانش آموزان دیگر در هر درس	مقایسه عملکرد شما با دانش آموزان دیگر در هر درس
مقطع:	استان:	شماره ملی:	کلاس:	وضعیت کلی شما در هر درس به همراه شماره و موضوع سؤالات درست و نادرست و نزده	وضعیت کلی شما در هر درس به همراه شماره و موضوع سؤالات درست و نادرست و نزده	وضعیت کلی شما در هر درس به همراه شماره و موضوع سؤالات درست و نادرست و نزده	وضعیت کلی شما در هر درس به همراه شماره و موضوع سؤالات درست و نادرست و نزده	مقایسه عملکرد شما با دانش آموزان دیگر در هر درس	مقایسه عملکرد شما با دانش آموزان دیگر در هر درس	مقایسه عملکرد شما با دانش آموزان دیگر در هر درس	مقایسه عملکرد شما با دانش آموزان دیگر در هر درس
جدول شماره ۱: نتایج دروس عمومی و اختصاصی				جدول شماره ۲: نتایج آماری آزمون در هر درس				جدول شماره ۳: رتبه داوطلب و تعداد کل داوطلبان (در گروه آزمایشی)			
نام درس	تعداد سوال	درست	نادرست	نزده	نمره خام (درصد)	نمره تراز	سطح علمی	میانگین نمره خام در کشور	میانگین نمره خام تراز در کشور	میانگین نمره تراز نقرات برتر در کشور	میانگین نمره نقرات برتر در کشور
زبان و ادبیات فارسی	۱۵ (از ۱ تا ۱۵)	۱۰	۲	۳	۶۲	۷۱۹۳	پایزده	۳۸	۴۸۸۱	۸۳۶۱	۸۳۶۱
زبان عربی	۱۵ (از ۱۶ تا ۳۰)	۱	۰	۱۴	۷	۲۳۱۰	مهم	۳۵	۴۸۸۲	۸۳۴۷	۸۳۴۷
فرهنگ و معارف اسلامی	۱۵ (از ۳۱ تا ۴۵)	۹	۰	۶	۶۰	۵۲۹۲	نیازمند مراقبت	۵۴	۴۸۳۴	۷۷۳۹	۷۷۳۹
زبان انگلیسی	۱۵ (از ۴۶ تا ۶۰)	۲	۲	۱۱	۹	۲۸۵۱	مهم	۴۴	۴۸۵۴	۷۶۰۲	۷۶۰۲
ریاضی	۱۵ (از ۶۱ تا ۷۵)	۱	۳	۱۱	۰	۳۳۳۶	مهم	۱۳	۴۸۱۸	۸۸۹۸	۸۸۹۸
زیست شناسی	۲۰ (از ۷۶ تا ۹۵)	۳	۰	۱۷	۱۵	۴۱۶۱	مهم	۲۷	۴۸۹۶	۸۸۸۷	۸۸۸۷
فیزیک	۱۵ (از ۹۶ تا ۱۱۰)	۲	۰	۱۳	۱۳	۳۸۴۱	مهم	۲۹	۴۸۶۵	۸۷۲۹	۸۷۲۹
شیمی	۱۵ (از ۱۱۱ تا ۱۲۵)	۰	۰	۱۵	۰	۱۸۳۱	مهم	۳۰	۴۸۷۹	۸۵۷۶	۸۵۷۶
جدول شماره ۴: نمره کل داوطلب و تعداد کل داوطلبان (در گروه آزمایشی)				جدول شماره ۵: نمره کل داوطلب و تعداد کل داوطلبان (در گروه آزمایشی)				جدول شماره ۶: نمره کل داوطلب و تعداد کل داوطلبان (در گروه آزمایشی)			
رتبه	کشور	استان	شهر	مدرسه	رتبه	کشور	استان	شهر	مدرسه	رتبه	کشور
۴۱۱۲	۱۷۴	۱۲	۲	۲	۴۱۱۲	۱۷۴	۱۲	۲	۲	۴۱۱۲	۱۷۴
تعداد کل داوطلبان	۹۵۹۷	۵۴۷	۱۹	۳	تعداد کل داوطلبان	۹۵۹۷	۵۴۷	۱۹	۳	تعداد کل داوطلبان	۹۵۹۷
جدول شماره ۷: نمره کل داوطلب و تعداد کل داوطلبان (در گروه آزمایشی)				جدول شماره ۸: نمره کل داوطلب و تعداد کل داوطلبان (در گروه آزمایشی)				جدول شماره ۹: نمره کل داوطلب و تعداد کل داوطلبان (در گروه آزمایشی)			
رتبه	کشور	استان	شهر	مدرسه	رتبه	کشور	استان	شهر	مدرسه	رتبه	کشور
۴۱۱۲	۱۷۴	۱۲	۲	۲	۴۱۱۲	۱۷۴	۱۲	۲	۲	۴۱۱۲	۱۷۴
تعداد کل داوطلبان	۹۵۹۷	۵۴۷	۱۹	۳	تعداد کل داوطلبان	۹۵۹۷	۵۴۷	۱۹	۳	تعداد کل داوطلبان	۹۵۹۷

نتایج عملکرد کلی شما در درس های عمومی و اختصاصی

رتبه شما در مقایسه با کشور، استان شهر و مدرسه

گزینه دو، ارزشیابی در خدمت یادگیری